

dz

XXXII-5

maj 1966

LA VIDA ESPIRITUAL
DUHOVNO ŽIVLJENJE

Poslanica za prvi maj

Ob zaključku II. vatičanskega zbora so koncilski očetje naslovili poslanico zaupanja, miru in ljubezni raznim stanovom. Posebno znamenita je poslanica delavcem, katero bi mogli imenovati poslanico za prvi maj in se glasi:

Najprej vam, predragi sinovi, zagotavljamo, da Cerkev pozna vaše trpljenje, vaše borbe in vaša upanja; da visoko ceni čednosti, ki krase vaše duše: pogum, požrtvovalnost, stanovsko zavest in ljubezen do pravičnosti; da priznava v celoti brezmejne zasluge, ki jih vsak na svojem mestu, včasih najbolj neznanem in najbolj preziranem, izkazuje celotni človeški družbi. Cerkev vam vse to rada priznava in se vam za vse po nas zahvaljuje.

V zadnjih letih ni nikoli nehala razmišljati o težkih vprašanih delavskega stanu. V tem, kako so novejšje papeške okrožnice odmevale v vaših vrstah, vidimo dokaz, kako zelo duša delavca naših dni soglaša z dušo njegovih duhovnih voditeljev.

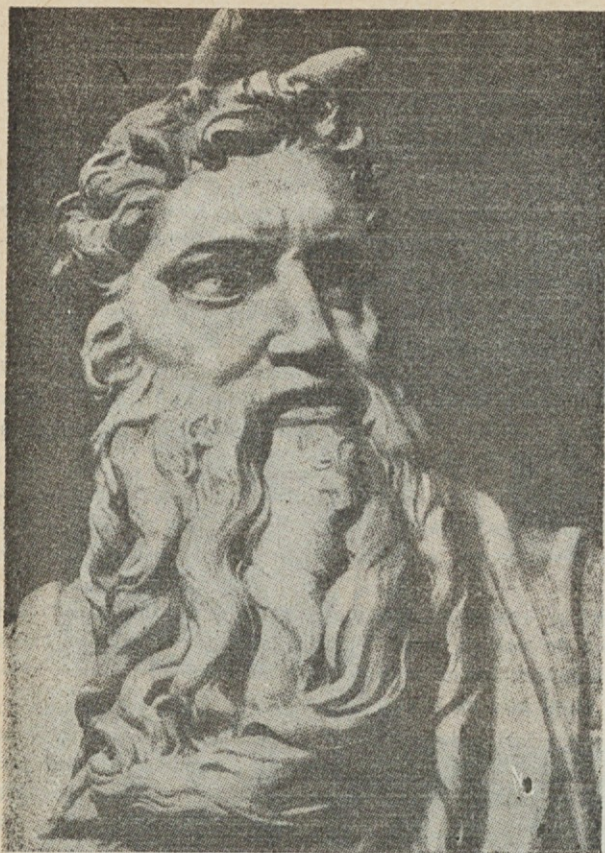
Papež Janez XXIII., ki je obogatil dediščino Cerkve s svojimi čudovitimi poslanicami, je znal najti pot do vašega srca. V svoji osebi je na sijajen način pokazal ljubezen Cerkve do delavcev kakor tudi ljubezen do resnice, pravice, svobode in ljubezni, na katerih sloni mir na svetu.

Tudi mi vas hočemo prepričati o isti ljubezni Cerkve do delavcev in vam iz vse duše izpovedujemo: Cerkev je vaša prijateljica! Zaupajte ji! Žalostni nesporazumi so v preteklosti le predolgo povzročali nezaupanje in nerazumevanje med nami. Obojni smo trpeli zaradi tega, Cerkev in delavski razred. Danes je udarila ura sprave. Cerkev koncila vas vabi, da to z nami praznujete brez nezaupanja.

Cerkev se vedno trudi, da bi vas bolje razumela. Pa tudi vi se trudite, da bi s svoje strani razumeli, kaj Cerkev pomeni za vas, ki ste glavni tvorci čudovitih sprememb v sodobnem svetu. Dobro veste, da bodo te spremembe svetu prinesle nesrečo namesto sreče, če jih ne bo oživiljal mogočen dih duhovnosti. Sovražstvo ne bo resilo sveta! Samo zemeljski kruh ne bo mogel utešiti človeške lakote!

Sprejmite poslanico Cerkve! Sprejmite vero, ki vam jo ponuja, da bi razsvetljevala vaša pota! To je vera Petrovega naslednika in 2000 na koncilu zbranih škofov, to je vera vsega krščanskega ljudstva. Naj vas razsvetljuje! Naj vas vodi! Naj vam da spoznati Jezusa Kristusa, vašega Tovariša pri delu, Učenika in Odrešenika vsega človeštva!

Uredništvo

KONCIL:
božje
ljudstvo
in
ljudje
v
svetu

Mojzes: voditelj starozave-
znega božjega ljudstva

V povelikonočni dobi se kristjani s sveto Cerkvijo veselimo Gospodovega vstajenja in v duhu združeni z apostoli in prvimi verniki podoživljamo čudovita Gospodova prikazovanja, s katerimi jih je tolažil in v veri potrjeval. V tistih štiridesetih dneh, ko je še ostal na zemlji, je vstali Zveličar razložil apostolom organizacijo, cilje in dolžnosti svoje Cerkve in jim dal svoja poslednja navodila. Na svoj vnebohodni dan jim je govoril: „Prejeli boste moč,

ko pride v vas Sveti Duh, in boste meni priče v Jeruzalemu in po vsej Judeji in Samariji in do kraja sveta“ (Apd 1, 8). In naročil jim je: „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu. Kdor bo veroval in bo krščen, bo zveličan, kdor pa ne bo veroval, bo pogubljen“ (Mr 16, 15–16).

Na binkoštni praznik je Cerkev slovesno vstopila v življenje sveta in začela s svojim odrešilnim delom. Organizacija božjega ljudstva se je začela

z vso vneto in božja moč je spremlja, a delo apostolov. Sveti Marko zaključuje svoj evangelij z naslednjimi besedami: „In šli so in učili povsod; in Gospod je šel z njimi in besedo potrjeval z znamenji, ki so jih spremljala“ (16, 20).

Vse to ima pred očmi koncilski konstitucija o Cerkvi in v nadaljevanju drugega poglavja govori o zveličanski potrebi Cerkve, o dolžnosti katoliških vernikov, o odnošajih Cerkve do nekatoliških kristjanov, pa tudi do nekristjanov ter v zaključku tega poglavja na kratko obrazloži bogoslovne temelje misijonskega dela. Pazljivo sledimo besedam svetega zbora.

Katoliški verniki

„Sveti zbor posveča pred vsem drugim svojo pozornost katoliškim vernikom na temelju svetega pisma in ustnega izročila jasno uči, da je potujoča Cerkev na zemlji potrebna za zveličanje. Samo Kristus je namreč srednik in pot do zveličanja, pričujoč med nami v svojem telesu, ki je Cerkev. Z jasnimi besedami poudarja potrebo krsta, s tem pa tudi potrebo Cerkve, v katero ljudje po krstu vstopajo, kakor skozi obvezna vrata. Zato se ne bodo mogli zveličati oni, ki vedoč, da je bila Katoliška Cerkev ustanovljena po Jezusu Kristusu kot nujno potrebna, ne bi hoteli vanjo vstopiti ali v njej vztrajati.

V občestvo Cerkve se popolnoma včlenijo tisti, ki v posesti Kristusovega Duha v celoti sprejmejo njene odredbe in vsa sredstva zveličanja, ki so v njej shranjena. Po izpovedi vere, po svetih zakramentih, po cerkvenem vodstvu in skupnosti se družijo v njeno vidno organizacijo in s Kristusom, ki jo vlada

po papežu in škofih. Vendar ne doseže zveličanja tisti, ki je sicer priključen Cerkvi, pa ne vztraja v ljubezni, ki vztraja v Cerkvi s telesom, ne pa tudi s srcem. Naj otroci Cerkve tudi ne pozabljajo, da svojega vzvišenega položaja ne smejo pripisovati svojim lastnim zaslugam, ampak posebni Kristusovi milosti; in če tej milosti ne odgovarjajo z mislijo, besedami in dejanji, ne samo, da se ne bodo zveličali, ampak bodo sojeni z večjo strogostjo.

Katehumeni, ki pod vplivom Svetega Duha v izrecno voljo prosijo za včlenjenje v Cerkev, se po tej svoji želji združijo z njo in mati Cerkev jih že ljubeča in skrbna objema kot svoje otroke.“

Vezi Cerkve z nekatoliškimi kristjani

„Cerkev se čuti združena po različnih vezeh z vsemi onimi, ki se hvalijo s krščanskim imenom, ker so bili krščeni, čeprav ne izpovedujejo katoliške vere v celoti, ali ne ohranjajo cerkvenega edinstva pod naslednikom svetega Petra. Te vezi z ločenimi brati temelje na tem, da hranijo sveto pismo kot pravilo vere in življenja, da kažejo apostolsko vneto, z ljubeznijo verujejo v Boga, Ožeta vsemogočnega in v božjega Sina, Odrešenika, so zaznamovani s krstom, po katerem se združijo s Kristusom in v svojih Cerkvah ali cerkvenih občinah prejemaajo druge zakramente. Mnogi izmed njih imajo škofo, obhajajo evharistično daritev in pospešujejo pobožnost do deviške božje Matere. Upoštevati je treba tudi občestvo v molitvah in drugih duhovnih dobrotah; še več, z njimi nas družijo gotova vez v Svetem Duhu, ki tudi v njih deluje s

svojo posvečujočo močjo potom svojih darov in milosti in je nekaterim od njih naklonil moč mučeništva. Na ta način božji Duh v vseh Kristusovih učencih spodbuja željo in sodelovanje, da bi se vsi združili v miru, v eno samo čredo pod enim samim pastirjem, kakor je to Kristus določil. Za dosego tega mati Cerkev ne neha moliti, ne neha upati in si prizadevati, ter spodbuja vse svoje otroke k posvečenju in obnovi, da bi Kristusovo znamenje zažarelo na obličju Cerkve z večjo svetlobo.“

S tem naukom postavlja sveti zbor naše razmerje do ločenih bratov na novo, pozitivno podlago, ko podrobno našteva vse to, kar nas z njimi družijo, in ne več, kot se je to delalo doslej, kar nas od njih loči. Katoliški ekumenizem, vesoljstveni duh Cerkve dobi v teh koncilskih izjavah svoje novo potrjenje in pobudo v delu za zedinjenje vseh kristjanov. Podrobnejše je to načelo razvito in razčlenjeno v važnih koncilskih dekretih o ekumenizmu in o vzhodnih Cerkvah.

Razmerje Cerkve do nekriztanov

Tudi v pogledu na nekriztjane je koncilski nauk tolažil in dvigajoč. Tako uči konstitucija: „Tudi tisti, ki niso sprejeli evangelija, so po raznih nagibih navezani na božje ljudstvo. Na prvem mestu je tu gotovo ono ljudstvo, ki so mu bile zaupane zaveze in obljube in iz katerega je po telesu Kristus (Rim 9, 4—5); ljudstvo, izvoljeno po Bogu, nad vse ljubljeno zaradi očetov; Bog se namreč ne kesa svojih darov in svoje izvolitve“ (Rim 11, 28—29). Stališče Cerkve do judovskega ljudstva je koncil razložil še v posebnem dekretu.

„Sklep zveličanja obsega tudi one, ki spoznavajo Stvarnika, med katerimi so na prvem mestu mohamedanci, ki pravijo, da izpovedujejo Abrahamovo vero in z nami molijo enega samega Boga, polnega usmiljenja, ki bo sodil ljudi poslednji dan.

Isti Bog tudi ni daleč od onih drugih, ki med sencami in podobami iščejo neznanega Boga, kateri resnično vsem daje življenje in dihanje in vse (ApJ 17, 25), in Odrešenik hoče, da se vsi ljudje zveličajo (1 Tim 2, 4). Zato morejo vsi tisti, ki brez svoje krivde ne poznajo Kristusovega evangelija in njegove Cerkve in iskreno iščejo Boga ter se pod vplivom božje milosti trudijo, da bi v dejanju izpolnjevali njegovo voljo, kakor jo spoznavajo po klicu svoje vesti, doseči večno zveličanje. Božja previdnost namreč ne odreče pomoči, potrebne za zveličanje tistim, ki brez svoje osebne krivde še niso prišli do jasnega spoznanja Boga, pa se vseeno s pomočjo božje milosti trudijo, da bi dosegli pravo pot. Cerkev ceni vse, kar je med njimi dobrega in resničnega in vidi v tem evangeljsko pripravo, dano po Bogu, ki vse razsvetljuje, da bi vsi imeli življenje.

Ljudje pa, prevarani po hudobnem duhu, so le prepogosto postali v svojih mislih prazni in je otemnelo njihov nespametno srce, poneumili so se in so božjo resnico zaménili za laž ter so častili in molili rajši stvari kot Stvarnika (Rim 1, 21, 25). Živeč in umirajoč na tem svetu brez Boga, so izpostavljeni strahopetnemu obupu. Zato pa Cerkev, spominjajoč se Gospodovega naročila: „Oznanjujte evangelij vsemu stvarstvu!“, z vso gorečnostjo goji misijo-

ne, da tako pospešuje božjo slavo in zveličanje vseh.“

Misijonski značaj Cerkve

„Kakor je Oče poslal Sina, tako je Sin poslal apostole, rekoč jim: „Pojdite in učite vse narode; krščajte jih v imenu Očeta in Sina in Svetega Duha in učite jih spolnjevati vse, karkoli sem vam zapovedal; in glejte, jaz sem z vami vse dni do konca sveta“ (Mt 28, 19—20). To slovesno Kristusovo povelje, ki ukazuje oznanjati zveličavno resnico, je Cerkev prejela od apostolov z naročilom, naj jo ponese do kraja zemlje (Apd 1, 8). Odtod pride, da sama nase obrača apostolove besede: „Gorje mi, če bi evangelija ne oznanjal“ (1 Kor 9, 16), in zato neutrudljivo skrbi, da pošilja oznanjevalce evangelija, dokler niso popolnoma ustanovljene nove Cerkve in one same nadaljujejo evangeljsko delo. Po samem Svetem Duhu je gnana k uporabi vseh sredstev, da bi se dejansko uresničil božji načrt, ki je postavil Kristusa kot počelo zveličanja za ves svet. Z oznanjevanjem evangelija nagiblje poslušalce k veri in njeni izpovedi, jih pripravlja na krst, jih trga iz sužnosti zmote in malikovalstva ter jih utelesuje v Kristusa, da rastejo do polnosti po ljubezni do njega. S svojim delom dosega, da vse ono dobro, ki je shranjeno v duši in v srcu teh ljudi, v obredih in kulturah teh ljudstev, ne izgine, ampak pridobi na moči, se povzdigne in spopolni v slavo božjo, v osramočenje hudobnega duha in v srečo ljudi.

Dolžnost širjenja vere obvezuje vse Kristusove učence v razmerju z njihovim življenjskim stanjem. Čeprav pa vsakdo lahko krsti vernike, je vendar

duhovniku lastno, da dovrši stavbo Kristusovega telesa po evharistični daritvi, uresničujoč božje besede, govorne po preroku: „Od sončnega vzhoda do zahoda je veliko moje ime med narodi in na vsakem kraju se daruje mojemu imenu čista daritev“ (Mal 1, 11).

Tako torej Cerkev moli in istočasno dela za to, da bi se ves svet včlenil v božje ljudstvo, ki je Gospodovo telo in tempelj Svetega Duha in bi se v Kristusu, ki je glava vseh, dajala vsa čast in slava Stvarniku in vesoljnemu Očetu.“

+

S tem slovesnim zaključkom se konča drugo poglavje prevažne dogmatične konstitucije o Cerkvi, božjem ljudstvu nove zaveze. Iz vsake vrste, iz vsakega stavka, iz vsake besede veje duh velike širokogrudnosti, razumevanja in materinske ljubezni. Kakor je bil ob sklicanju koncila določil dobri papež Janoz XXIII., ta koncil ne izreka sodb in izobčenj, marveč z odprtim in ljubečim srcem kliče vse ljudi v sladko naročje matere Cerkve.

Cerkev — mati vernikov, mati vsega človeštva — to je njena prelepa podoba, tako draga že prvim kristjanom. Lepo izraža to staro vero veliki sveti Avguštin, ko v eni svojih pridig pravi: „Marija je rodila vašo glavo, vas pa rodi Cerkev. Kakor Marija je tudi Cerkev mati in devica obenem: mati po svoji rodovitni ljubezni, devica po svoji neoskrunjeni in vdani veri. Narode rodi, ki so vendar udje enega samega Kristusa, čigar telo in nevesta je istočasno, tudi v tem podobna Devici Mariji, ker je v mnogih Mati edinosti.“

Alojzij Košmerlj

VATIKANSKI OGLEDUH

Lansko leto je v Nemčiji izšla knjiga, ki jo je napisal poljski jezuit Walter J. Ciszek. Naslov knjige se glasi „Vatikanski ogleduh“ (Der Spion des Vatikan). Knjiga je imela izreden uspeh. V enem letu je bila prestavljena v šest jezikov, nemška izdaja pa je doživela že več ponatisov.

Gotovo bo tudi bralce Duhovnega življenja zanimalo, zakaj ima ta knjiga tako velik knjigotrški uspeh. V tej knjigi popisuje p. Ciszek svoje življenje v sovjetskih kazenskih taboriščih. Opis ne vsebuje nobenih posebnih senzacionalnih dogodkov. Strahote taborišč, mučenja kaznjencev, lakota, mraz itd. — vse to je podano na obziren način

Ni to prvi niti edini opis življenja v Sovjetski Rusiji. Toda malo je tako iskreno in preprosto napisanih avtobiografij kot je ta

brez navajanja podrobnosti, zlasti tistih podrobnosti, ki bi naj vzbujala stud in odpor ter netile sovraštvo do komunistov.

Morda je pa to obzirno in mirno pripovedovanje povzročilo, da ljudje v tako velikem številu segajo po tej knjigi. Na drugi strani pa iz vsake strani, iz vsake besede diha resnica brez dodatkov, brez olepšavanja, brez pretiravanja.

Vsebina knjige

Kratka vsebina knjige je tale: V novembru 1938 so poslali predstojniki p. Ciszeka na Poljsko. Pripravljen je bil sicer za delo v Sovjetski Rusiji, toda

jezuitskemu vodstvu se zaenkrat ni zdelo primerno, da ga pošljejo tja. Na Poljskem je doživel začetek druge svetovne vojne. Ker je imel ameriški potni list in ameriško državljanstvo, bi lahko Poljsko zapustil. Toda tega ni storil, ampak se je s ponarejenimi dokumenti odpeljal proti Uralu. Dve leti je bil zaposlen pri težkih delih. Na previden in tajen način pa je opravljal tudi svojo duhovniško službo. Daroval je tudi sv. mašo. Po dveh letih pa so ga sovjetske oblasti odkrile. Pri natančni preiskavi v koticu barake, kjer je stanoval, so našli steklenico mašnega vina in škatljico zobnega prahu. Vino so označili za nitroglicerín, zobni prah pa za smodnik. Takoj je bil aretiran in zaprt.

Mučenje

Mučili so ga po raznih zaporih. Ne prestano so ga zasliševali in hoteli so z najrazličnejšimi sredstvi izsiliti iz nje priznanje, da je aji nemški ali vatikanski ogleduh. Končno so ga l. 1942 obsodili zaradi špionaže v korist Vatikana na 15-letno prisilno delo.

Nekaj let je preživel v moskovskih ječah. Nato pa so ga poslali v Sibirijo. Najbolj pretresljiv del knjige je gotovo opis peklenškega življenja v sibirskih kazenskih taboriščih. Tu je p. Ciszek s pomočjo še enega kaznjenca duhovnika nudil svojim sotrpinom vso duhovno pomoč: daroval je sv. mašo, spovedoval, obhajal, pomagal umirajočim.

V teh sibirskih taboriščih je doživel upore kaznjencev, ki so jih zadušili v krvi. Leta 1955 je bil izpuščen, toda

niso mu dovolili svobodnega gibanja. Določeno mu je bilo, kje sme živeti in ves čas je bil pod strogim policijskim nadzorstvom. Prvo tako mesto je bilo Norilsk, ki leži na skrajnem severu Sibirije. Tu je dobil delo in polagoma tudi dovoljenje, da sme opravljati nekatera duhovniška opravila: darovati sv. mašo, krščeovati in poročati. Ni pa smel poučevati otrok v verouku. Ljudje so ga imeli zelo radi.

Velika noč

Eno izmed najlepših poglavij te knjige pa je opis velikonočnih praznikov v letu 1957 v Norilskem. Tu zažuti človek večičino Vstajenja, popolno predanost duhovnikovo svojim ovčicam, globoko povezanost vernikov z duhovnikom in neizmerno vero ruskega človeka v vstalega Zveličarja.

Razumljivo je, da komunističnim oblastem njegovo delo ni bilo všeč. Bil je večkrat zaslišan, grozili so mu s kaznimi in pošiljali iz kraja v kraj. Toda kamorkoli je prišel, takoj je poiskal vernike in začel z dušnopastirskim delom.

V zaključku knjige opisuje svoj nepričakovani odhod iz Sibirije v Moskvo, kjer so mu (leta 1963) povedali, da se bo z letalom odpeljal v Združene države.

Ni to prvi niti edini opis življenja v Sovjetski Rusiji. Toda malo je tako iskreno in preprosto napisanih avtobiografij kot je ta.

Rudolf Smersu

Izredno sveto leto traja od 1. januarja 1966 do binkoštnega praznika

Ti
pričakujejo
naše
ljubezni

Vtisi s potovanja po Aziji in Latinski Ameriki. 1. del: Nevarnost komunizma se podcenjuje, najdete v marčevi številki. 2. del: Stradanje Južne Amerike — ne nesreča, ampak krivica, je v aprilski številki. Tu pa prinašamo tretji del, ki nosi naslov:

Rešitev se začenja z osnovnim poukom

Problem lakote se dá rešiti! Ne z nekaj miloščine, pač pa s toliko sredstvi, kolikor jih obubožana ljudstva potrebujejo, da sama vstanejo iz bede. Ta beda ne prihaja od njihove lakote, marveč je lakota posledica njihove notranje bede. Pomanjkanje vzgoje in kulture jih ponižuje v ljudi druge vrste, ki nimajo svobode božjih otrok in ne odsevajo božjega obličja. Tako ostajajo odvisni od narave in plen izkoriščanja. Rešitev se torej ne začenja z miloščino. Miloščina je morfij, ki bedo samo omami za en dan, odvisnost pa še poveča. Rešitev se

začenja z osnovnim poukom. Po ceni-tvi UNESCO-a je približno polovica človeštva nepismena. V severovzhodni Braziliji je 70% ljudi analfabetov in na celem svetu je danes, kot sem že omenil, 600 milijonov otrok, ki ne morejo v nobeno šolo. Tu je vzrok, zakaj tehnika ne more napredovati vzporedno z demografsko eksplozijo. Analfabetov vendar ne boš poslal v kmetijsko šolo in izobrazil za inženirje. Brez inženirjev pa ni tovarn, brez tovarn ni traktorjev in umetnih gnojil; brez tega ni zadostne žetve, ni blaginje, ni hrane.

Brez hrane ni kalorij, ni zdravja ne moči za delo. Brez te moči je žetev še slabša, hrane še manj, torej spet manj moči za delo itd. Eno pomanjkanje priključuje drugo, da se zvrste v krogotok bede, da nastane vrtnec razdejanja, ki neizbežno potegne vase te ljudi — če ne posežemo vmes od zunaj in ne poskrbimo za pouk; in to niti nujno ne stane bogvekaj.

Šole po radiu

V severovzhodni Braziliji me je pot privedla v Natal, škofijo s 650.000 katoličani in 62 duhovniki. Navzlic pomanjkanju duhovnikov je to ena najbolj cvetočih škofij na svetu.

Škof Eugenio je ustavil zidanje nove katedrale, ki ga je začel njegov prednik. Opaži ob napol dodelanih stebrih se je zrušil in v okenskih odprtinah gnezdiijo ptiči. Po ostankih zidov se šopiri trava in plevel. Videz je žalosten, a je krasno! Zakaj ta mladi škof noče katedrale iz kamna, pač pa hoče živo Cerkev. Namesto da zgradi stolnico, je kupil oddajnik za pouk; stroški se krijejo s trgovsko reklamo.

Pouk je zaupan skupini 39 ljudi. Ponajveč so prostovoljci — apostolsko navdahnjena skupina, katere duša je škof sam. Pouk ne obsega samo branja in pisanja, marveč tudi moderne metode poljedelstva in vse, kar potrebujejo analfabeti, da vstanejo iz svoje bede. V notranjosti dežele deluje več kot 1500 radijskih šol. Vsa šola je v majhnem transistorskem sprejemniku, ki stane 80 nemških mark in je naravnana oddajnik v Natalu. Vse drugo gre brez stroškov. Ponavadi je sprejemnik spravljen v kotu kakšne hiše; prostor je vsak večer za nekaj ur brezplačno na

razpolago.

Obiskal sem tako šolo. Okoli lesene mize je sedelo 17 učencev od šestih do šestdesetih let. Dvajsetleten mladenič se je z jezikom med ustnicami pridno prizadeval, da se nauči pisati težko črko „f“. Poleg radia je stala „monitora“, prostovoljka, ki zna nekoliko več kot drugi; njeno orodje sta kreča in tabla. Napravila je tečaj v Natalu in deluje zdaj kot zveza med učiteljem in razredom. Ob steni gore tri petrolejke, nad glavami je streha iz opek, v sosednjem prostoru kriči dojenec. Monitora je hišna gospodinja. Njen mož je zidar. Ona ima 29 let in ji je ime Maria Anita Demello. Najstarejša hči ji pomaga pri razdeljevanju knjig. V njeni šoli so trije tečaji s skupno 43 učenci. Na steni berem nekaj gesel: Več higijene — manj bolezn! Čistite si zobe! Ne pljuvaj!

Učenci plačujejo po eno jajce na teden, ker se načelno nič ne podari. Jajca se kar tam prodajo. Z izkupičkom plačujejo obroke za učne knjige. Tako je mogoče s pogumom, iznajdljivostjo in Svetim Duhom rešiti en problem. Šola za 80 mark! Kdo jo postavi na svoj račun? Vir blagoslova, pa tudi vir milosti, kajti vsako nedeljo ob petih popoldne se prenaša maša škofa Eugenia in v več kot 1500 radijskih šolah stoje njegovi zapuščeni verniki okoli aparata. Večina od njih uživa le redko v življenju duhovnikovo tolažbo, a nedeljo za nedeljo sodelujejo s svojim najvišjim pastirjem pri zborni maši in slišijo kratko, njim namenjeno pridigo. Je to ubog škof brez katedrale, pa je vsak teden svečenik, oče in učitelj za 60.000 revnih, stradalajočih, nevednih kristjanov, ki ga hvaležno spoštujejo, saj jim pomaga vstati iz bede.

Živi Kristus moramo biti mi

Za konec naj vam razodenem, kaj sem napisal, ko sem v Rio govoril s Kristusom.

„Veliki črni ptiči v velikem krogu plavajo okoli njegove glave, plašč prosto visi na ramenih in rob zgubanega oblačila pada na noge. Tako sem videl Kristusa na hribu, ki obvladuje Rio de Janeiro, ko sem na potovanju po Latinski Ameriki obiskal to mesto. Pobit in presunjen zaradi neverjetne bede, ki prepreža ta katoliški kontinent kot gobava bolezen, sem se vzpel na hrib, da govorim z Gospodom. To je bila moja molitev: „Gospod Jezus Kristus, prišel sem od daleč, da v imenu ubogih govorim s teboj. Med potjo sem z grozo zaprl v svoje srce stisko milijonov. Dovoji mi, da ti povem: to, kar sem na tej celini videl, je sramota. Tu so take razmere, da so za krščanstvo polomija. Tu je tvoja Cerkev ranljiva kot nikjer drugje na svetu. Bojišče, na katerem se zdaj odloča bodočnost tvojega kraljestva, je v srcih revežev, ki so jih v tej deželi prepustili njihovi usodi. Odločilno orožje niso atomske bombe, temveč vera, ljubezen in pravičnost. Lakota, ki je bila včasih morda nesreča, je zdaj krivica. Že so najbolj revne plasti prebivalstva spoznale izrednost in strahoto svoje bede v primeri z razkošjem nekaterih izbrancev. Veliko prebujenje povzroča neposredna sosesčina najbolj črne revščine in razsipnega bogastva. Že grmi revolucija v amazonskih pragozdovih, v kavnihi nasadih Kolumbije, v kositrovih rudnikih Bolivije in na univerzah uboštva na tem kipečem delu zemlje. In moram reči, Gospod: ta revolucija je pravična, zato ker se

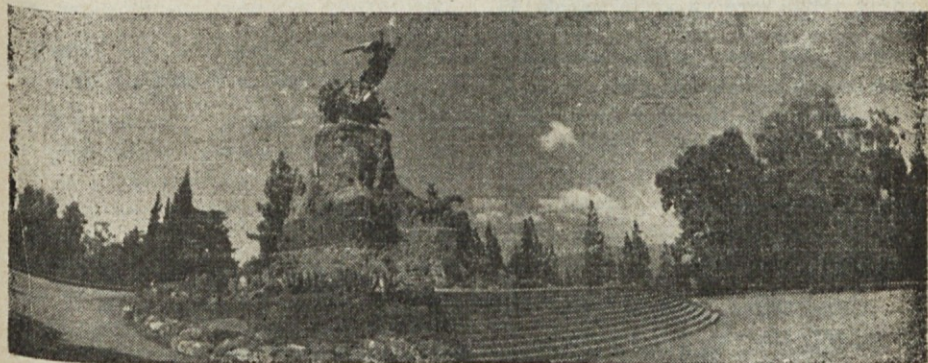
obrača proti revščini, nepismenosti, družbenim krivicam in človeškemu obupu. Tu se je pričel razvoj, ki ga ne smemo zadrževati, ampak modro in pogumno voditi do konca. Sedaj sem v tem čudovitem mestu, v katerem stojiš s široko razprtimi rokami na hribu ob robu oceana. Ali je novi Jeruzalem, nad katerim jočeš? Tvoj pogled je resen in žalosten. Gledaš slonokoščeno lepoto Copacabane, ki se stiska v smaragdno blazino gričev zraven lahno dihajočih prsi morja. Gledaš potratno mesto, obrobjeno z zlatimi obalami. Žari v rumenini in okri. Donebniki stojijo na šibkih nogah sredi morja hiš ali tik ob strmih pobočju ali v neskončnih vrstah ob belih penah oceana. Res lepo mesto, Gospod! Toda ti vidiš tudi strahotne favelas, ubožne četrti, ki se povsod tam, kjer hrib ni primeren za moderno arhitekturo, vzpenjajo nanj. Tu je priložnost za arhitekto bede; surovo si prisvajajo pobočja. Od tod, kjer tako vzvišeno obvladuješ vrhove, se vidijo favelas kot tuj mozaik v sivem in črnem. A vsak madež te grozeče slike pokriva nesrečo ene cele družine. Osemsto tisoč revežev živi tukaj. Glad jih je pregnal iz notranjosti dežele v zlato mesto, toda pristali so v pekl.

V brlogu

Včeraj sem pozno v noč begal po favelah. Sto metrov visoko se v hribu grmadijo bedne barake. Tiste, ki so najbolj spodaj, so dostojno oddaljene od bleščeče čiste betonske ceste, vendar jih blato tisočev nezadržno poriva navzdol. Hodil sem po pol metra široki ulici, po kateri sem se moral riniti med kolibami. Gospod, ti gotovo veš, kako tam

prebivajo božji otroci, kako jih neznozna beda trpinči in jim seka rane. Gotovo si videl, kako mi je tista opita ženska — služi v nekem baru in dobiva plačavo žganje — pljunila v obraz, ker nisem bil oblečen v cunje. Gotovo poznaš majčkeno prodajalnico iz plesnivih desak, kjer se prodaja ne na kilograme, ampak na žlice, zato ker so ti ljudje prerevni, da bi mogli več naenkrat plačati. Od tu gotovo vidiš tudi drevo med smrdljivimi kočami, kako se krčevito poganja k luči in čistemu nebu. A kaj naj store ljudje? Duše se v bedi. Ti veš, Gospod, da sem včeraj obupan pobegnil iz zatohlega „cuarta“ (3x4 m), v katerem stanuje dvanajst ljudi. Stene so preplepljene z naslovnimi listi ilustriranih revij, z dekleti v bikinih, s podobami sv. Barbare in Zofije Loren, z znamenitim karnevalom v Riu in s svetlo Devico. Pločevinasta streha iz razpotegnjenih sodov za katran pušča vodo. Zrak je prenasičen s smradom in hruščem. Po tleh mrgolijo muhe in otroci. Bolna deklica leži v cunjah na oble-

deli žimnici. Med tem in sosednjim prostorom je vmes samo stena iz lepenke, polna razpok in lukenj. Mlade, napol oblečene ženske zro z žarečimi očmi iz oken na drugi strani. Koče si stoje tako blizu, da ne veš, kaj je znotraj in kaj zunaj. Da, Gospod, po petnajstih minutah sem od tam pobegnil, da sem se na svežem zraku izbruhal kot bolan pes. Za družino pa nisem mogel napraviti nič. Moral sem jo pustiti tam, kjer ždi že šestnajst let. Ti jih poznaš, Gospod. Očetu je ime Nicola de Susamende in njegovi ženi Olivia Maria. Zate sem zapisal tudi imena otrok: Gracia Maria, Osvaldo, Francisco, Vera Lucia, Silda, Pedro Paulo, Vincenti, Palmira, Esmeralda in Maria da Concepción, to se pravi Marija brezmadežnega spočetja. Plemiška imena svobodnih božjih otrok, ki si jih ti odrešil s smrtjo na križu in ki morajo kljub temu brez krivde že tu na zemlji živeti v peklju. Rodili so se za bedo. To je vendar neogibno in samo po sebi razumljivo, Gospod, da bo mali Vincenti po-

Mendoza — Cerro de la Gloria — Vrh slave v Argentini

stal zagrizen komunist, ko zve, da je morala njegova sestra Esmeralda prodajati knežjo lepoto svojega telesa na mondeni obali Copacabane, zato da se je mogla preživeti.

Gospod Jezus Kristus, kaj naj napravimo? Zakaj je deklicam v daljni Evropi toliko boljše kot Esmeraldi? Zakaj njim ni treba, da kot visokonoge gazele paradirajo pred milijonarji, ki takoj zraven favele v svojem klubu, v kazini in ob igralni mizi razsipajo denar, katerega so si pridobili s krvjo revežev?

Pustite otročiče...

Pustite otročiče, da pridejo k meni, si nekdam dejal. A sem na hrib nad Riom prihajajo samo turisti in mornarji ameriške bojne ladje, ki je zasidrana v pristanišču. Sicer pa so to tudi otroci in ti se ne jezíš niti nad njihovimi igračami, kot so fotografski aparati in daljnogledi, niti nad njihovimi vprašanji, koliko je tvoja postava visoka in koliko merita tvoji razprostrti roki. Potrpiš, če vdolbe Johnny Reeds iz Milwaukee svoje ime in ime svoje girlfriend v veliko srce na vrata kapele, ki

ti služi za podstavek. Da, to so otroci, ki strme nad tvojimi ogromnimi merami in nato naglo brskajo po vodniku za drugimi znamenitostmi, da si jih ogledajo. Ne mislijo slabo, in razumem, da jih prenašaš, toda Esmeralda in Gracia in vsi otroci Južne Amerike imajo večjo pravico do tebe, ker so v večji stiski. Vem, Gospod, da ti ne morem nič očitati. Očitek velja nam. Tu na hribu stoji samo tvoj kip, kameniti Kristus, ki so ga po kosih stvorili sem gor na osliih. Živi Kristus moramo biti mi. Ni tvoja krivda, da ti tako redko dajemo priložnost biti srce in pogonska sila v našem življenju. Vzemi nas torej končno, Gospod, in daj nam moč, da izžarevamo tvojo dobroto in ljubezen za te uboge brate. Daj nam plemenito srčnost, da se odtrgamo od vsega nepotrebnega, ne iz strahu pred komunizmom, temveč iz krščanske zavesti o dolžnosti. Prisili nas vendar k pravičnosti in ljubezni do vseh, ki preklinjajo tvoje Ime, ker v nas ne prepoznajo tvoje dobrote, in poglej zdaj s svojega visokega hriba v Rio na malo Evropo in jo blagoslovi, da postane velika v ljubezni.“

P. Werenfried van Straaten
Poslovenil prof. Alojzij Geržinič

*Pozdravljen, križani Jezus! Kdor v Te ne veruje, ne najde miru.
Prosim Te, stoj mi na strani v vseh bojih zoper svet, meso in
satana. Pomagaj mi v zadnji stiski in me reši večne smrti.*

Evharistija in naše vstajenje

V evharistiji je pričujoč od mrtvih vstali Kristus, evharistija je zakrament velike noči. Zato more evharistija povzročiti vstajenje tudi v nas. Saj trdimo in verujemo, da nas evharistija naredi podobne Kristusu. Vsaka hrana povzroči neko priličenje, zenačenje. Kar je višjega, močnejšega, si vedno priliči to, kar je nižje, slabotnejše. Meso, kruh, zelenjave, ki uživamo, se priličijo našemu telesu. Pri evharistiji pa je nasprotno; ta, ki jo uživa, se ji priliči. Sv. Avgustin je izrazil to resnico takole: „Kristus pravi, jaz sem hrana močnih; ko me uživaš, nisem jaz tisti, ki so spreminja v tebe, ampak si ti, ki se spreminjaš vame (prim. A. R. Roguet: La Misa, 111). Ko torej prejemamo vstalega Kristusa, se spreminjamo tudi mi v od mrtvih vstale, njemu podobne, po neposrednem njegovim vplivanjem

Jezusove besede

To resnico je poudaril Jezus sam v svojem velikem govoru o kruhu in vinu, ki ga je imel po čudežnem pomnoženju kruhov, ko je napovedal ustanovitev sv. Rešnjega Telesa. „Resnično, resnično, povem vam: Kdor v me veruje, ima večno življenje. Jaz sem kruh življenja. Vaši očetje so jedli v puščavi mano, in so umrli. To je kruh, ki prihaja iz nebes, da kdor od njega je, ne umrje. Jaz sem živi kruh, ki sem prišel iz nebes. Če kdo je od tega kruha, bo živel

vekomaj. Kruh pa, ki ga bom jaz dal, je moje meso za življenje sveta“ (Jan 6, 47—51). In malo naprej pravi Jezus svojo trditev še bolj odločno in še bolj jasno: „Resnično, resnično, povem vam: Ako ne boste jedli mesa Sinu človekovega in pili njegove krvi, ne boste imeli življenja v sebi. Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan. To je kruh, ki je prišel iz nebes. Ne, kakor so vaši očetje jedli mano in so umrli, kdor je ta kruh bo živel vekomaj“ (Jan 6, 53—54; 58). Vse to pa zato, kot je nenavadno odločno utemeljeval sam Jezus: „Zakaj moje meso je res jed in moja kri res pijača. Kdor je moje meso in pije mojo kri ostane v meni in jaz v njem. Kakor je mene poslal živi Oče in živim jaz po Očetu, tako bo tudi tisti, ki mene uživa, živel po meni“ (Jan 6, 55—57).

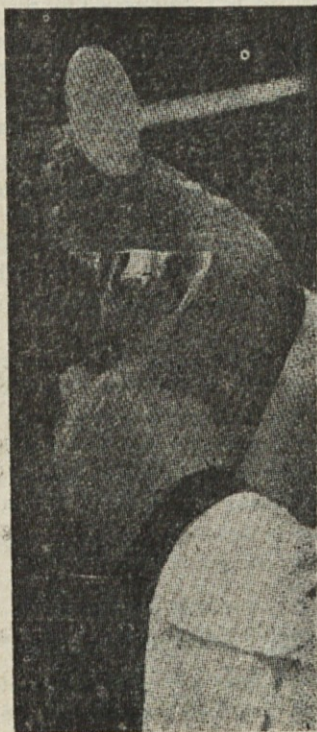
Utemeljitev je torej zelo preprosta: Jezusovo telo je resnična hrana. Namen hrane pa je dajati, vzdrževati življenje. Jezusovo življenje pa je božje, isto kot njegovega nebeškega Očeta. Če torej prejemamo to resnično hrano, ki je Kristusovo telo, smo deležni njegovega življenja, ki je božje življenje, večno trajajoče.

Poroštvo častitljivega vstajenja

Med milostmi sv. Rešnjega Telesa je našteval naš katekizem tudi: dá nam poroštvo, da homo častitljivo vstali in

z Jezusom večno živeli (418). To trditev opira na določbe tridentinskega koncila, ki je med drugim izjavil: Jezus je hotel tudi, da naj bo (evharistija) poroštvo naše bodoče slave in večne sreče (ses. XIII. Cap. 2. — Denz 875). Opira se na Jezusove besede: „Kdor je ta kruh, bo živel vekomaj“ (Jan 6, 58). Ker je to kruh vstalega Kristusa, je poroštvo našega vstajenja. Ko nas dela podobne poveličanemu Kristusu, položi v nas klico našega poveličanja (prim. 1 Kor 15, 1—18).

Gregor Niški to razlaga takole: „Katero je to sredstvo? Nič drugega kot isto telo, ki se je izkazalo močnejše kot smrt in je bilo za nas začetek življe-

nja. Zakaj kot malo kvasu, kot pravi apostol (1 Kor 5, 6), prekvasi celo testo, tako telo, po božji moči nesmrtno, združeno z našim telesom, to spremeni in popolnoma vase premeni (Kat. gov. 37, 3). Sv. Avguštin pa pravi: „To, kar išče človek v jedi in pijači: utešenje lakote in pogašenje žeje, se uresniči popolnoma samo v tej jedi in tej pijači, ga naredi neumrljivega in netrohljivega v občestvu svetnikov“ (Tract. in Joh 26. 17; — prim. A. G. Martimort: Los signos de la Nueva Alianza, 107). Sv. Ignacij Antiohijski imenuje evharistijo zdravilo nesmrtnosti in protistrup smrti za večno življenje v Jezusu Kristusu. Sv. Irenej poudarja proti gnostikom: Če so naša telesa deležna evharistije, niso več strohljiva, zakaj imajo upanje večnega vstajenja“ (Adv. haer. IV, 18, 5); prim. L. Ott: Manual de la Teología Dogmática, 583).

Če katoličani s temi mislimi sodelujemo pri sv. maši, je nekaj naravnega, da nas napolni s tolažbo in s potrebnimi močmi za borbo proti skušnjavam. Od maše odhajamo tako okrepljeni za zmagov nad vso revščino in zlaganostjo človeškega življenja. Zato se ne smemo udeleževati maše zato, ker nas morda privlači lepota obredov ali petja, ampak, da pridemo v skrivnosten stik, vendar popolnoma resničen, s Kristusovim življenjem, z božjim življenjem, ki prehaja v nas in pričinja biti naše lastno življenje (prim. Roguet o. c. 113).

Popotnica

Vse doslej povedano o evharistiji kot poroštvu in sredstvu za večno življenje, se nam pokaže še v posebni luči, če se poglobimo v pravilno pojmovanje

sv. popotnice. Sv. popotnica je obhajilo, ki ga prejme umirajoči.

Na splošno velja za zakrament bolnih in umirajočih sv. maziljenje. To pa se more podeliti le bolnikom in umirajočim, ne pa zdravemu človeku v smrtni nevarnosti. Za vse primere smrtne nevarnosti pa je ravno sv. popotnica, sv. obhajilo v smrtni nevarnosti bolnega, pa tudi zdravega kristjana, npr. na smrt obsojenega. Popotnica pomeni preskrba hrane za na pot. Na najvažnejšo in najtežjo pot, na pot v večnost mora vzeti kristjan s seboj „sveto in zelo potrebno popotnico“, kot so imeli navado reči stari kristjani. Za umirajočega je prejem evharistije kot popotnice dolžnost. Tudi v primeru, ko bi kdo isti dan že prejel sv. obhajilo pri maši, pa se npr. isti dan težko ponesreči, mora znova prejeti sv. obhajilo, seveda če more, sedaj kot popotnico.

Kristjani v prvih stoletjih so imeli popotnico za tako važno, da so za ta primer hranili sv. Rešnje Telo v svojih zasebnih hišah. Tudi navada hraniti evharistijo izven sv. maše, ima svoj izvor ravno v tem, da se omogoči podelitev popotnice umirajočim. Ta vera je vodila celo do zlorab, da so dajali sv. obhajilo celo mrtvim. Dokazuje pa ravno močno vero, da je evharistija zakrament nesmrtnosti, to ne samo duše, am-

pak tudi telesa, ki bo poslednji dan vstalo od mrtvih. Tako kot je vstal Kristus, tisti Kristus, čigar oživljaljoče meso je užival kristjan med zemeljskim življenjem (prim. Roguet o. c. 114).

Pravimo poslednji dan. Zakaj, čeprav nas evharistija pripravlja za vstajenje od mrtvih, dobro vemo, da ne bomo vstali sedaj. Naše vstajenje je v upanju. Vendar pa tega upanja ne smemo jemati kot neko nejasno verjetnost, ampak smo popolnoma gotovi tega, zakaj Kristus, ki je naša glava in smo mi njegovi udje, je že vstal od mrtvih. Zato sv. Pavel vzklika: „Bog nas je zaradi svoje velike ljubezni oživil s Kristusom in z njim vred obudil in nam dal delež v nebesih s Kristusom Jezusom“ (Ef 2, 4—6). To vstajenje smo si že naprej pridobili pri krstu. Končno pa ga dosežemo s sv. evharistijo, posebno s sv. popotnico.

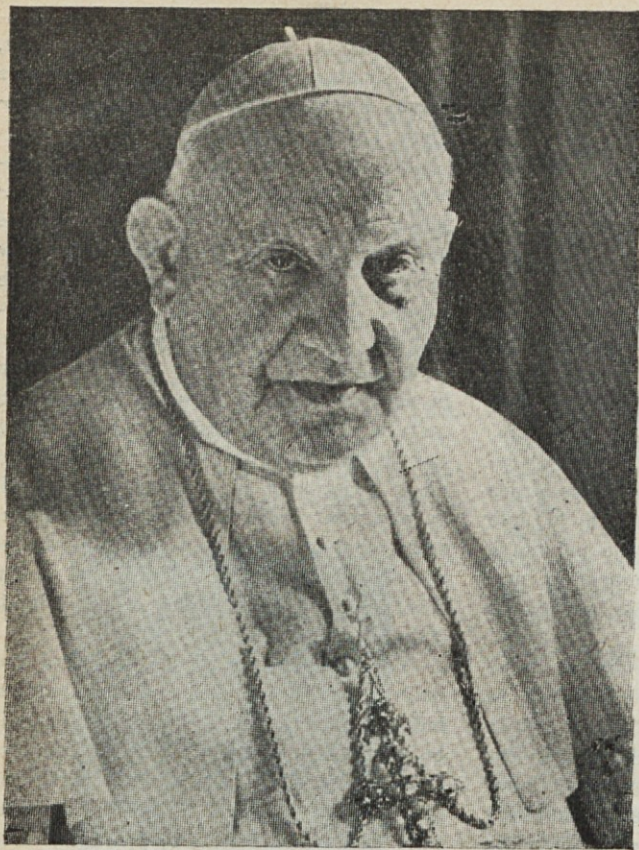
To nam da misliti, da moramo vse bolje izrabiti ta neizmerni zakrament božje ljubezni, sv. evharistijo. Pa naj bo to z bolj dejavnim in zavestnim celotnim sodelovanjem pri sv. maši, a!i pa v skrbi, da naši najbližji in prijatelji in z njimi mi sami, dosežemo tudi to veliko milost, da nas bo popotnica spremila v večno življenje končne velike noči.

Boris Komar

Nevednost sama na sebi še ni nič hudega. Hudo pa je, če nisi učljiv. — Franklin

Iz
dnevnika

Janeza
XXIII.

Leta 1962 je papež Janez XXIII. ponovno pregledoval mladostne duhovne zapiske iz semeniških let, pa je dal naslednjemu zapisku naslov:

Duhovni zapiski ob mesečni duhovni obnovi po smrti župnika Rebuzzinija, ki je bil sveto znamenje moje mladosti in mojega poklica.

21. oktobra (1898)

Še trinajst dni počitnic imam. Daj mi, da se bom v njih obnašal kot tak semeniščnik, kakršen sem vedno želel

biti, pa čeprav nikoli nisem bil tak. Naj me spodbujajo zgledi preljubljenega in objokovanega župnika, za katerega prosim pokoj in večno slavo. Daj mi milost, da bom mogel dobro opravljati tile dve stvari: obisk presv. Rešnjega telesa in rožni venec. Druge bodo prišle od sebe.

O Jezus v presv. Rešnjem telesu, za katerega bi se rad použil v ljubezni, daj mi, da bom vedno združen s teboj; moje srce naj bo pri tvojem Srcu; hočem biti s teboj kot apostol Janez. O

rožnovenska Marija, daj mi, da bom zbran pri opravljanju te molitve; po rožnem vencu me za vedno zveži z mojim Jezusom v presvetem Rešnjem telesu. Naj živi Jezus, (moja) ljubezen! Naj živi Marija, Devica Brezmadežna!

24. oktobra (1898)

Danes po pravilu ni bilo slabo; toda če bi bilo več zdihljajev, ne bi bilo preveč. Pri rožnem vencu in pri obisku sem naredil — se mi zdi — **quantum possum, kolikor morem**, čeprav ni bilo brez raztresenosti. Mislim, da si bom močno zagotovil uspeh pri verskih vajah, če se bom prej pripravil. „Ante orationem praepara animam tuam — Pred molitvijo se pripravi“ (Sir 18, 23), pravi Sveti Duh. O Jezus, o Marija, vedno me varujta!

Torek, 25. oktobra (1898)

Tudi danes ni bilo slabo; naj bo Jezus zahvaljen! O, kakšna slast, če ti vedno tako živel! Toda gorje, gorje, če se bom šopiril! Ničesar dobrega nimam; grehi so moja lastnina.

Danes je praznik blažene Marjete Alacoque. O ko bi tudi jaz mogel imeti tako pobožnost in tisto ljubezen, kot ju je ona imela do sv. Srca Jezusovega!

Danes je trideset dni, odkar je odšla v raj sveta duša mojega dragega župnika. Bog mu podeli pokoj in ga poplačaj s slavo svetnikov!

Sreda, 26. oktobra (1898)

Če sicer dobre želje ni manjkalo, ji morda danes uspeh ni v ce'oti ustregel. Ničesar izrednega. Bog me varuj, da ne bi popuščal v dobrem! Zato bom pa gledal na večjo zbranost zlasti zjutraj, ko se oblačim; nekoliko bolj strog bom,

da mi čas ne bo potekal brez koristi, in predvsem bom zelo pozoren na svoje besede, kakršnekoli naj že bodo. O dobri sv. Jožef, naredi (zame) kaj tu-ti, ki toliko premoreš pri Bogu in Mariji!

Četrtek, 27. oktobra (1898)

Zbranost vedno in v vsem, glej, to je moje varstvo. Včasih se preveč raztresem in sem tako počasen, da se zberem v verskih vajah. Če bi dalje našel kako opravilo, tako da bi čas mogel malo bolje potekati, bi bila silno dobra stvar, in tako bi bil v manjši nevarnosti za raztresenost. Vedno bodi pozoren tudi na besede, dokler ne bodo kar najbolj očiščene; in recimo še, dokler ne bodo škrupulozno očiščene; besede na račun drugih ali izgovorjene preveč nepotrpežljivo. Sploh mi je treba ponižnosti, globoke ponižnosti; drugače zidam na pesek (pr. Mt 7, 26).

Moj Jezus, usmiljenje!

Petek, 28. oktobra (1898)

Treba je, da bi me kdo močno potegnijl za ušesa. Že dva večera sta minila, ko ne opravi obiska presv. Rešnjega telesa, ki bi trajal dostojen čas. Nisem kriv, ker me je pokorščina zaposlila drugje, toda če bi se brž oprijel navdiha, ki mi včasih pride, naj opravi ta obisk malo bolj ob času, ne bi bilo treba ničesar več obžalovati.

In druga stvar, ki jo moram jutri in vedno izpolniti z večjo pazljivostjo, je molitev malega opravila v čast blaženi Devici Mariji, ki sem ga danes opravil raztreseno.

Proč s temi pregreški! Upamo, da bo tudi Marija kaj naredila zame.

Sicer pa bodi pozoren na besede in zdihlja je! O Jezus, usmiljenje!

Sobota, 29. oktobra (1898)

Skratka, spomin na tega hvale vrednega župnika me morda nekoliko preveč raztresa, kakor se dogaja pri obisku presv. Rešnjega telesa in pri rožnem vencu. To ne pomeni, da ga posnemam. Potreben mi je modus in rebus, pravi način pri opraviilih; in de-
lje omnia tempus habent — vse ima svoj čas (Prid 3, 1). Dalje mi je treba nekoliko pomesti s toliko nepotrebnimi besedami, govoričenjem, s katerim izgubljam večer z brati in sestrami. Potem je potrebno, da se trudim še za bolj pogosto dviganje duha k Bogu, kakor to delam sedaj.

Ubogi jaz! Nekoliko dodam, potem sem pa še na isti poti kot prej. Zato pa ponižnosti in nezaupanje vase, ker sam od sebe ne morem ničesar narediti. O Jezus, v obhajilu jutri zjutraj vžgi moje srce, da te bom mogel vedno ljubiti, pa z ljubeznijo svetnikov.

Nedelja, 30. oktobra (1898)

Velik pregrešek sem danes naredil, zaradi katerega sem zgubil najbolj dragocene trenutke obhajila in ki je morda škodoval tudi drugim verskim vajam; to je bila raztresenost, brž ko sem se vzdignil iz postelje, in nezbravnost takoj potem, ko sem dospel v cerkev. Na to dejstvo je vredno spomniti. Drug primer, ki mi povzroča strah, je pa ta, da v mišljenju in dejanju ravnam z menoj s tisto resnostjo, kot ravnajo z duhovniki.

O jaz, uboga reva! Ne sprevidim, da je vse to dim hudobnega duha! Da bi vsaj razumel, da to prihaja od teč, ker se obnašam kakor povsem duhov-

niška osebnost, ne pa kot preprost in skromen semeniščnik.

O da bi razumel, da vse to izhaja iz samoljubja. Domine, illumina oculos meos ne umquam obdormiam in morte — Razsvetli mi oči, da ne zaspim v smrti (Ps 12, 5)!

Ponedeljek, 31. oktobra (1898)

Da povem po pravici: med današnjim dnem in zadnjim ponedeljkom je precejšnja razlika. Skratka, kadar kam grem, nikdar nisem tako dober, da bi ostal dober, da bi vedno ostal združen z Bogom. Declino a malo, sed non facio bonum — Ogibam se hudega, a ne delam dobrega (pr. Ps 36, 27).

Prav redek primer je, da mi v podobnih okoliščinah ni treba česa obžalovati. Danes npr. je bilo zdihljajev le toliko, da bi jih mogel prešteti na prste. Posebno izpraševanje vesti jo je kar popihalo. Malo opravilo v čast blaženi Devici Mariji sem zmolil raztreseno; približno tako tudi rožni venec. Dalje se je ta večer zgodilo to, kar sem že drugje obžaloval, da sem se preveč zadržal z govorjenjem, da sem besedičil neumnosti, namesto da bi se umaknil. In ne vem, ali ne bom moral Bogu dajati obračun tudi o tem? Upam, da bom to, kar sem naredil pretekli ponedeljek, danes pa ne, mogel ponoviti jutri, na praznik vseh svetnikov, da bom namreč začel z dobrim obhajilom.

Omnes Sancti et Sanctae Dei, intercedite pro me et in humilitate me constituite — Vsi svetniki in svetnice božje, prosite zame in naredite me ponižnega! Pripravite me na novo leto semeniške sreče! Dr. Filip Žakelj

OBISK

Napisal: Dr Jože Krivec

Lesorez: Ivan Bukovec

Sonce zadnjih septembrskih dni je toplo gredo, dasi se je na njivah, še bolj pa v gozdovih, poznal že dih prve zore-če jeseni. Koruzno strnišče je pričalo še o predkratkim šelestečih koruznih steblih.

Jože in njegov sin Andrej sta stopala po prašni cesti, kajti že ves mesec ni padel pošten dež. Suknjiče sta vrgla čez ramena in izpod belih podvihanih rokavov so se smejali ožgani lakti in mahajoče roke.

Andrej je stopal vštric ob očetu in ga skrbno opazoval.

„Za tem-le ovinkom bova prišla čez majhen most in precej ob njem stoji Brašičeva kovačnica. Če še stoji, seveda...“ je dejal.

„Ali misliš, da se v dvajsetih letih tvoje odsotnosti ni nič spremenilo?“ je pripomnil Andrej, ki skoraj ni mogel verjeti, da bi toliko let ne vtisnilo zemlji nove podobe.

Po nekaj korakih, prekoračivši že

most, se je oče ustavil in vzdihnil: „Vidiš, kakor sem dejal. Pogled kovačnico, črno, zakajeno in nizko. In lipo ob njej. Kakor pred dvajsetimi leti. Na levo je hiša, zadaj hlevi. Sredi dvorišča še vedno stoji vodnjak. Kdo bi preštel, kolikokrat smo šolarji pili ob njem, preden smo zavili po cesti v klanec...“ Vesela nežnost je prekrila njegov obraz in srce mu je bilo v ponosu ob srečanju spominov iz njegove mladosti.

„Dvajset let se torej ni dotaknilo ničesar. Vse je ostalo isto?“ je bil Andrej radoveden.

„Ne! Ne tako! Ta lipa je bolj kosača in ti jagnedi tu ob cesti so tedaj komaj za dobro ped kukali izza trave. Rečem le, v glavnem je ostalo enako: kovačnica, vodnjak, ceste... Stopiva k vodnjaku! Boš pokušal dobro vodo. Mrzla bo, da ti bodo otrdela usta! In okus! Vodnjak je globok!“

Stopila sta proti sredi dvorišča. Pes se je dvignil iz svoje kuče, kjer je leno dremuckal v toplem soncu in se prepeljal na verigi, obešeni na žico, bliže k njima. Zdi se, da je bil vaje neznanih ljudi, ki so se krepčali pri vodnjaku. Zato še zarenčal ni.

Jože je snel verigo z žeblija in spustil vedro v vodnjak. Zarozljajala je in šele čez dolgo je pljusnilo globoko spodaj. Nato je poganjal kolo, da se je veriga navijala na os in vlekla polno vedro kvišku.

Z bruna je vzel lončen lonček, ga skrbno oplaknil, zajel čiste studenčnice in je ponudil sinu.

„Na, pij! Tam gor v vinogradih sicer raste kapljica, ki se tej ne da primerjati, a je tudi ta dobra. Mi smo se

radi napijavali s to, da so se nam trebuški okroglihi...“

Andrej je pil in se hitro odžejal. „Dobra je, ampak je voda!“ se je nasmehnil. Potem jo je srknil tudi oče Jože.

V kovačnici je pelo nakovalo in čez čas je meh podpihal ogenj, da se je črno pokadilo skozi nizko sedeči dimnik na strehi. Prikazal pa se nihče ni na svetlo. Le ko sta zavila z dvorišča spet na glavno cesto in od tam po stranski stezi proti hribu, se je dvoje umazanih obrazov izza vrat na skrivaj oziralo za njima.

Jože se je obrnil in skesano šepnil: „Ko bi vedel, da je oče Bračič še tam, bi ga šel pozdravit. Dobro srce je imel in večkrat mi je šolarju potisnil kos kruha v žep...“

Steza ju je v ovinku nesla položno proti bukovemu gozdu. Dobro, da se je ponujala od njega sem sveža senca, sicer bi jima zgodnje popoldansko sonce preveč žgalo v hrbte. Med bukovjem je dremuckala tihota, ki je še ptičje petje ni motilo. Ptičji so se namreč v teh dneh preselili na gostijo ob robove vinogradov, kamor jih niti klopotci s svojim ustrahovanjem niso dosegli.

„Tod si torej hodil v šolo vsak dan?“ je vprašal Andrej in se oddihoval. Pot navzgor ga je zasopla.

„Poleti in pozimi, čeprav je bilo prijetno le poleti. Pozimi smo se vgrezali čez pas v sneg. V rani pomladi pa smo se oškropili do glave z blatno brozgo, ki se je prelivala čez in čez izpod topečega snega. Vem, da si to težko predstavljáš, ko si vaje ravnega ameriškega asfalta. Vendar sem želel, da bi

Radovljica — gotska cerkev

spoznal kos tega življenja, ki je trdo,
a ga ljudje s potrpljenjem prenašajo...“

Nasproti jima pride suhljata ženička
s košem na hrbtu. Drobnostopiclja po
cesti navzdol in zdi se, da ne čuti drob-
nih kamenčkov pod bosimi nogami.
Umolkneti, ko se jima približa.

„Dober dan jima Bog daj!“ pohlev-
no pozdravi in se jima umakne proti
sredini ceste.

„Bog daj, tetica!“ je odgovoril Jo-
že. Andrej je iznenaden nad tem po-
zdravom kar smehljuje kimal.

„Jima je kaj vroče?“ je ženička po-
barala.

„Precej, precej!“ odvrne Jože. „Pa
tebi nič?“

„Še kar gre, gospod!“

„Kaj pa si naložila v koš, da te tako
zanaša?“

„Grozdje. Kar notri naj sežejo in
vsakemu enega izberejo...“ Pristopila
je in malo nagnila desno ramo, da se
je koš nekoliko ponižal.

Jože je izbral dva zagorela grozda.
Pogledal ju je proti soncu, da so se
zaiskrile jagode pod zlatimi žarki. Po-
tem ga je pokusil.

„Lepo je! Tudi sladko. Če bo vreme
še nekaj dni, to bo sladkega mošta!“ je
modroval.

„Gospod pa se razumejo na to!“ se
je nasmehnila, da je blede lice zadobilo
veselejši izraz.

„Na, vzemi in staremu daj, ko se
vrneš!“ V roko ji je potisnil zavitek
ameriških cigaret.

„Zahvaljeni naj bodo za to reč, pa
srečno naj hodijo...“ se je dobrikala.

„Je že dobro! Hvala za grozdje!“ je
dejal Jože.

„Hvala za grozdje!“ je še dodal An-
drej.

Stopala sta v klanec, ki je postajal
vedno bolj strm in zobala sladke ja-
gode.

„Si jo videl, s kakim prijaznim po-
zdravom nama je prišla naproti in na-
ma ponudila grozdja? Koliko ljubezni
in dobrote je v njej, čeprav bi morebiti
imela vso pravico, da bi bila zagrenje-
na in trda!“

„Krenila sta s steze na pot med go-
rice. Vodila je na najvišji hrib in bila
le malo izhojena, kajti po njej so sto-
pali le ljudje, ki so slučajno prišli kot
izletniki iz mesta in hrepeneli po raz-
gledu.“

„Ta pot pa utruja!“ je potožil Andrej.

„Potrpi! Plačilo pride na vrhu, ko boš videl polovico štajerske, kakor bi jo imel na dlani. Sicer pa te nekaj je, boš že vzdržal.“

„Tisto že,“ se je opravičeval.

Na majhnem sedlu je iznad goric zrastel klopotec. Oholo je ždel na drugo kot edini gospodar ter se oziral po zoreči domovini okrog. Listje košatega hrastovega repa se niti zganilo ni, kijci so stali le pripravljene na najmanjši premik širokih peres, da udarijo po zveneči kostanjevi deski ter oznanijo veseli čas v goricah.

Čisto od blizu sta si ga ogledala: Jože je preletel v spominu tista leta, ko je na paši z nožičkom kot edinim orodjem vrtal in rezljal deščice, škarje, kijce in peresa za majhne klopote, ki so drdrali potem na vrhu češnjeve ali slivove krone. Kje je tisti čas, ko so bili klopotci glavna njegova skrb!

Andrej pa je občudoval čudovito teniko teh drobnih lesenih delčkov, ki delujejo kot pravi strojček. Vse drugače je bilo videti tak klopotec na sliki, ali pa ga imeti pravega pred seboj.

„Škoda, da ni vetra. Bi ga slišal! Ko se jih oglasi več, je to prava simfonija med goricami: vsaka deska daje drug glas. Si predstavljaš vetrovno noč, ko od najmanjših do največjih oživijo? Majhni drdrajo, se kličejo drug drugega in pogovarjajo. Če veter še pritiska, se ti zdi, da se kregajo in vpijejo med seboj, dokler končno tudi največji ne posežejo vmes in popolnoma preglušijo najmanjše ter le še oni zmagoslavno gospodujejo goricam...“

Andrej je vneto poslušal pripovedovanje očeta, ki je postal ginjen, a tudi njemu je postalo toplo pri srcu.

„Ali si jih ti veliko naredi?“ ga je pobaral.

„Gotovo po dva ali tri na leto. Nekateri mi je zlomil veter, druge sem dal prijateljem, ki so bili manj večji rezljanja.“

Sonce se je upiralo v pobočja goric na večernih straneh. Bilo jima je prav vroče in na čelo so jima stopile potne kapljice.

„Taka toplota zori in nataka sladkost v grozdje. Čim lepši so ti zadnji dnevi zorenja, tem boljše je potem vino. To so zlata vredni dnevi za gorice...“

Lezla sta počasi navkreber. Vsak korak je širil obzorje in razdalje so rastle na vse strani. Bilo jima je lepo pri srcu, a besede sta hranila za na vrh. Vsak po svoje sta živela te trenutke: Jože s prekipevajočo srečo, da je še enkrat mogel stopati po tej zemlji in se opajati ob njeni lepoti. Andreja pa je prevzelo novo obzorje vsega, kar mu je mogel nuditi ta obisk očetove domovine. Rahlo je čutil, da ga je oklepala ta zemlja, ne le, ker je bila po očetu tudi njegova, temveč, ker je bilo vredno toliko čiste lepote poplačati z nekaj iskrene ljubezni.

Na vrhu se je hrib razširil v majhno ravnico: na južni, vzhodni in zahodni strani jo je obdajalo iznad nje štrleče trsje in zdelo se je, da je z njim ograjena. Na severni strani pa jo je varoval pred mrzlimi vetrovi kostanjev gozd, ki je prav ta čas kimal obložen z iglastimi ježicami, polnimi sladkih kostanjev.

Sredi ravnice, ob širokem ognjišču,

sta se ustaviša. Dišalo je po sladkobi zorečega grozdja, ki je s čisto rahlo sapico vela iz goric. Mir je kraljeval vsepovsod, edino rahlo prhutanje ptičev, ki so se preletavali iz gozda čez ravninico v vinograde, ga je motilo.

„Fant, zdaj si pa le oglej ta prelepi svet! Kamorkoli ti nese oko, vidiš samo lepoto, kjer biva slovenski človek. Le na jugovzhodu trčiš na Ivanščico, ki je že na Hrvaški in bolj na desno na cerkev svetega Avgušтина, ki je tik na meji. Tja smo hodili zadnjo nedeljo avgusta na žegnanje.“

„Tako daleč ste hodili?“ pripomni Andrej.

„Še kam dalje! Svete gore so tri dni hoda, a so ljudje kljub temu romali. Na Ptujsko goro so hodili po dva dni.“

„Kje je zdaj Ptujška gora, toliko si mi govoril o njej?“

„Poglej jo tam!“ je pokazal oče z prstom proti zahodu. „Črnikasta se zdi od te strani in širok čepeč zvonik štrli iznad nje. Lepše jo je videti z vlaka proti Pragerskemu. Vsa mogočna je in blizu, da bi jo z roko pobožal...“

„Si mi rekel nekoč, da so jo zidali v istih letih, ko je Kolumb odkrival Ameriko,“ je dejal Andrej.

„Tako nekako. Celjski grofje so jo dvignili in pod Marijinim plaščem je v varstvu spoznati obraze Celjskih. Pa to bi moral videti. Če bo čas, te popeljem tja.“

„In tisto hribovje tam?“ vprašuje Andrej.

„Okroglasta gora je Boč. Na njem je bil svoj čas razgledni stolp, s katerega si videl vse tja proti Celju, prve vrhove Kamniških Alp, na vzhod pa v lepem jutru sončni odsev v gladini Blat-

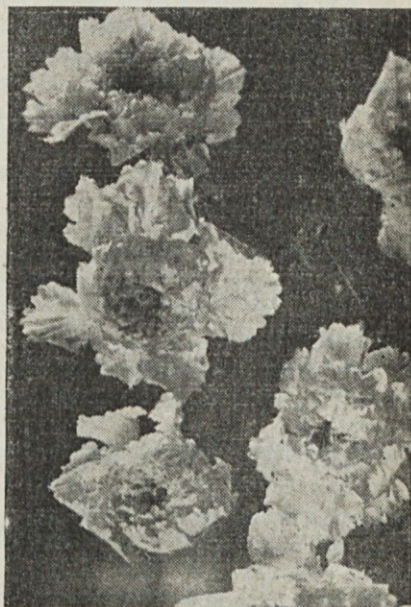
nega jezera, ki je že na Madžarskem. Tam blizu Boča so Ponikve s Slomom.“

„Aha! Slomškova domačija!“ je hitro poudaril Andrej.

„Zares. — Proti desni je hrbet Konijske gore in tista raztegnjena gmota je Pohorje z mnogimi vrhovi in prekrasnimi gozdnimi potmi. Pod njihovim desnim vznožjem leži mesto Maribor. Ob njem teče reka Drava, ki jo vidiš tu čez. Poglej jo, kako se srebrni med vasmi!“

Fant se je obrnil in občudoval v soncu kopajočo se pokrajino pred seboj.

„Ono mesto tam je Ptuj, od koder sva prišla, kajne? Spoznam ga po mogočnem gradu in po stolpu še iz časa Rimljanov. Z daljnogledom bi razločil uro na njem.“

Cvetje

„Prav imaš. Vsa ta ravnina pod teboj je Ptujsko polje. Tam zadaj, onkraj Drave, pa kipe v soncu Slovenske gorice s številnimi cerkvami in vinogradi.“

Od daleč se zasliši pisk vlaka.

„To je na progi pri Ptujju. Pelje na vzhod proti Madžarski, ali na zahod proti Ljubljani in veže to zemljico s svetom,“ je pojasnjeval oče.

„Lepo je. Zelo lepo!“ je šepnil fant. „Le vse je majčkeno, če primerjaš z ravninami onstran morja.“

„Prav zato je tem lepše! Meni še vedno polni srce!“

Solza mu je prilezla v oko, da mu je bilo skoraj nerodno pred sinom.

Iznenadil ju je glas za hrbtom.

„Lep dan imata, gospoda. Kar vroče se mi zdi.“

Obrneta se proti starčku, oprtem na palčico, ki ju opazuje. Na glavi nosi pokvečen klobuk, ki pod robovi priča še o nekdanjem mehkiem žametu; oblečen je v debel telovnik, katerega oba žepa povezuje težka verižica z uro.

„Prekrasen dan. dedek. Ali vas ni pot sem gor izmučila?“

„Kaj bi to! Vsak dan ncsim sem gor svojih osemdeset let, da se sprehodim. In sem prav vesel, če koga srečam!“

Pomaknil se je bliže ognjišču, kjer je ležal kos debla ter sedel.

„Ohladujem vašo trdnost.“ ga je Jože pohvalil. „Saj dovolite, dedek, da priscoljeva.“

Jože je sedel. Andrej pa je kar stal in še vedno gledal doli proti Polju.

„Fantu sem razkazoval našo zemljo. Naj bo spozna, da jo bo imel rad,“ je razlagal Jože.

Dedek je primaknil roko nad oči, da bi si bolje ogledal fanta.

„Velik dečko! Ampak ti nisi odtod. Tvoja govorica je drugačna od naše!“ se je zdrzil dedek.

„Res nisem čisto odtod, a vseeno je prav, da otroci poznajo našo zemljo...“ se je Jože izmikal.

V dedku je dobro spoznal strica Grego, saj mu je v deških letih ob nedeljah pripovedoval pravljice, da so mu vstajali lasje. In tistih dni se je spomnil, ko je Grega raztegnil mehove na svoji harmoniki in igral poskočne, da so fantje vriskali. Tudi on, Jože, je vriskal z njimi...

Grega je nekam čudno strmел vanj, tehtal besede in prisluhnil njihovernu prizvoku.

Trideset let, očkar sta se zadnjič videla, je toliko spremenilo Jožetov izraz, da mu starčeve oči niso našle več mesta med njimi. Debečejši se je vrnil zdel v svoj domači kraj in brki so ga delali povsem drugačnega...

„To je res lepo! Rad imam take ljudi, ki naše grude ne pozabijo. Taki ljudje so dobri...“ je modroval dedek Grega. „Tu smo imeli tri študente, ki so vsake počitnice prihajali domov in me radi obiskovali. Jaz pa sem jim igral na harmoniko in govoril o ... Kje so tista leta...!“

„Ste jih radi imeli, kajne?“ ga je pogledal Jože v oči.

„Kot bi bili moji fantje. Očka so mi rekli. Ko so odhajali, so mi zatrjevali: Očka, vi boste še dolgo let hodili na ta vrh, ker ste tako dobri...“

„Vi pa ste jim lepo govorili...“

Zdaj Jože ni več vzdržal, ko je videl, da je dedek Grega solzen ob lepem spominu.

„Nekoč ste sedeli en tak jesenski večer tu na travi med njimi. Simon, Gustek in Jože so bili okrog vas. Tedaj ste se dvignili nenadoma kakor učnik in dejali: fantje, mnogo sveta boste videli in veliko lepote bodo obudovale vaše oči. Ampak sem se boste radi vračali, kakor lastovke, ko iščejo na pomlad svoja gnezda. Zato boste iz vsega srca želeli tej zemlji, da bi ji bilo dobro...“

Grega je vstal, potrkal s palico ob deblo in dahnil ves ginjen: „Kako ti to veš? Odkod to veš? — Ti si... ti si Jože! In mi nisi tega prej povedal...“

Pustil je pasti pačico in z obema rokama planil po Jožetovo glavo.

„In mi tega nisi prej povedal...“ Stiskal ga je na prsa, ihtel v veselju.

„Hotel sem vas presenetiti, očka! Mislil sem, da me boste sami spoznali,“ je pojasnil Jože.

„Pa takega fanta imaš! — Kako ti je ime, dečko? Pridi in mi daj roko!“

„Andrej sem! Andrej!“ je fant veselo rekel.

Podala sta si roki in Grega se je sklonil do njega in ga poljubil na lice.

„Tak fant!“ je ponovil.

„Meni ne boste nič rekli, da sem se spremenil, da sem drugačen, nič nekdanji Jože?“

„Toliko spremenil, da te nisem spoznal. Aji raje mi povej, kje si hodil, odkod prihajaš?“ ga je Grega naravnost pobaral. „Imeli smo te za izgubljenega, za enega, ki ga je vzela vojna...“

„Moja povest bi bila dolga, predolga, če bi vam jo hotel na hitro povedati. Toliko veseljih in tudi žalostnih ur je šlo mimo! Vam jih že opišem. — Pot

pa me je prinesla naravnost iz Amerike.“

„Iz Amerike? Za božjo voljo! Iz Obstal je pred njima in si mel mehke roke ter ni vedel kaj odgovoriti. Čutil se je majhnega, ničevega pred dvema človekoma, ki sta prišla iz dajne Amerike. Za dedka Grego je bila ta dežela še vedno neskončno daleč in le v sanjah dosegljiva.

„In Simon in Gustek — od naše triperesne deteljice?“ je pobaral Jože.

„Zakaj me sprašuješ po žalostnih stvareh?“ je tiše odvrnil Grega.

„Kaj se jima je zgodilo, očka?“

„Noben ne prihaja več na ta hrib. Zdaj sam štorckljam sem gor, kjer se na skrivaj najdemo. Saj razumeš: v duhu se zberemo in kako rečemo, kakor tedaj. Dobra fanta sta bila in rad sem ju imel...“

„Torej oba...“ je zajeceljal Jože. „Jaz pa sem ves čas mislil, kako se bomo našli in vas presenetili z obiskom. Zato sem najlašč prišel najprej prav sem, da bi počzvedel, kje sta.“

„Vidiš, take so stvari.“

„Dobri Grega! Sedite in mi povejte, kako se je vse to zgodilo!“ Pomagal mu je, da je znova sedel na deblo.

„Simona, črnolasega Simona, so odpeljali na delo takoj prve mesece po izgubljeni vojni. A fant ni strpel v šleziji. Skrivaj se je vrnil. Tu se je potem skrival, pričakoval konca vojne in sanjal o veliki svobodi...“

„Najprej! Kaj se je zgodilo z njim?“

„Bil je neučakan. Za Cirila in Metoda je s fanti pripravil prav tu velik kres, dvignil drog s slovensko zastavo in v svojem idealizmu mislil, da bo to izsililo hitreje okupatorjev odhod. Bil

je izdan in tretji dan so ga prav ob drogu, kot primer drugim, ustrelili... Mladega fanta, ki ni nikomur nič žalega storil. Rad je imel svojo rodno zemljo in jo je hotel videti svobodno..."

„Torej so ga Nemci?“

„Da, oni!“

„Pa kdo ga je izdal?“

„Ni jasno! Govorilo se je, da so se ga otresli hostniki, ker se jim ni hotel priključiti.“

Možk je segel med njiju. Kup sveže, neizrabljene sile se je zdobil v nič...

„In Gustek? Kolikor sem zvedel, je pel novo mašo.“

„Bil je kaplan na eni fara na Polju. On je končal že dolgo po zaključeni vojni. Ni se mogel vživeti v novo svobodo. Vrnil se je za Veliko noč, da bi jo praznoval kakor nekoč. Nagrmadili so rožja in zlomljenih kolov iz gorice in na veliko soboto zvečer so s tega mesta visoki plameni vuzemnice naznanjali Vstajenje našega Gospoda. Vse, kakor nekoč..."

„Vuzemnica Gospodu, vuzemnica narodu,“ je dahnil Jože.

„Take stvari pa so bile prepovedane. Vzeli so jih kot upor proti novi oblasti. Odvedli so ga v Maribor. Nikdar se ni zvedelo, kaj se je v resnici zgodilo z njim. Ni se več vrnil..."

„Kaj takega, očka! Grozno! Tega so naši ljudje! Zaradi vuzemnice, ki je pričala od pamtiveka o svobodi in vstajenju.“

„Zaradi vuzemnice! Rečem ti, da mi je hudo: kakor bi bil tudi jaz nekoliko kriv njune smrti, ker sem vam zmeraj tako govoril. Oba sta prišla sem gor in prav to kresišče je kakor zakleto. Vendar vam jaz nisem nikdar nič hu-

dega želel..." je skoraj jokal dedek Grega.

„Nikar, očka! Napačno mislite. Tako ste bili dobri z nami! Vi nimate nič pri tem! Sam Bog vidi v vašo dušo!" ga je Jože tolažil.

Grega je hitro vstal kakor bi se bil pomladil, se oprl na palico ter se zaupno približal k Jožetu.

„Veš, kar ti bom zdaj povedal, ohrani čisto zase. Še nikomur nisem zaupal. Tebe se ne bojim: vidim, da si ostal dober, čez čas boš pa spet v daljni Ameriki..."

Tako hudo mi je bilo tiste dni zaradi vas, da sem samo na to mislil. Dva taka dobra fanta sta preminula, o tebi ni bilo glasu. Kako rad sem vas imel! Vedno sem mislil: ko me bodo odnesli na božjo njivo, se me bodo radi spominjali. Dejali bodo: očka je bil dober z nami, Bog bodi dober z njim. A nenadoma se je vse obrnilo.

Prihodnjo pomlad, po Gustekovi smrti, so rezači spet nanесли iz gorice polno rožja in kolov na ta vrh. Ampak živa duša si ni upala črhiniti besede o vuzemnici. Vse je bilo še preplašeno.

Tedaj se mi je rodila misel: to leto bom jaz zažgal vuzemnico. V spomin na Simona in Gusteka in Jožeta, ki ga gotovo tudi ni več. Če me zalotijo, bom govoril bedarije, da me bodo spoznali za blaznega. Kaj naj store z mojimi zverženimi kostmi!"

„Očka Grega! Se vam ni zdelo preveč tvegati glavo?“

„So padle mlade, ki bi bile storile mnogo dobrega na svetu, moja je že brez cene. A pokazati je treba, da nismo strahopetei!" se je udaril po prsih. „Znamo živeti a tudi smrti nas ni strah za dobro stvar. Kleno seme ne zgine..."

„In vuzemnica?“

„Patrulja se je mudila doji v kleti, jaz pa sem pritaknil vžigalice pod suho rožje,“ je povzdignil zmagoslavno glas. Čez čas pa je dodal: „Moje roke so jo prižgale. Ta je bila tvoja. Vsak svojo ste imeli...“

„Hvala vam, očka! Saj bi jo morebiti bil sam prižgal, ko bi ne bil tako daleč. Tako pa...“

„Od tedaj hodim vsak dan sem gor, da se srečujem z vami. Ostal sem sam, a plameni zadnje vuzemnice še vedno gore v meni. V moji duši je polno luči in verujem, da bo tudi nekoč po svetu prekipevala...“

„Koliko mladosti je v vas! Ožarjene mladosti!“

„Pojdimo, da popijemo kozarec vina na tako srečanje. Simona in Gusteka povabimo s seboj.“

„Andrej!“ se je Jože obrnil do sina. „Pograbi zmesi te zemlje in oglja, da jo shraniva za na pot. Tu je gorela v kresu svobode, ki je bila poteptana. V njej je še žar, toplota, iskra... nesiva jo na tuje, v svobodo, da bo tlela na-

prej. Morebiti bo nekoč potrebna, da bo kot iskra zanetila požar po vseh hri-
bih in gorah slovenske domovine. Te-
daj, če mene ne bo več, se vrni po-
gledat lice te moje ljubljene zemlje,
osvetljene s plameni svobode. Tako sem
vedno želel videti tudi jaz!“

Grega je nalil pet kozarcev dišečega
vina do roba. Jože, Andrej in Grega
so dvignili vsak svojega in trčili. Dva
sta ostala na mizi: za Simona in Gu-
steka. Tudi s temi so trčili.

V večerni hlad je veter zamajal tu-
di klopotce med goricami. Oče Jože in
Andrej sta se vračajoč ustavila sredi
poti: prisluhnila sta njihovi pesmi. Pr-
vemu je ožarila tisoč pokopanih spó-
minov v srcu, odgrinjala mu je mla-
dost... drugemu pa vlivala v dušo meh-
ko pesem čisto novih, čudovitih doži-
vetij...

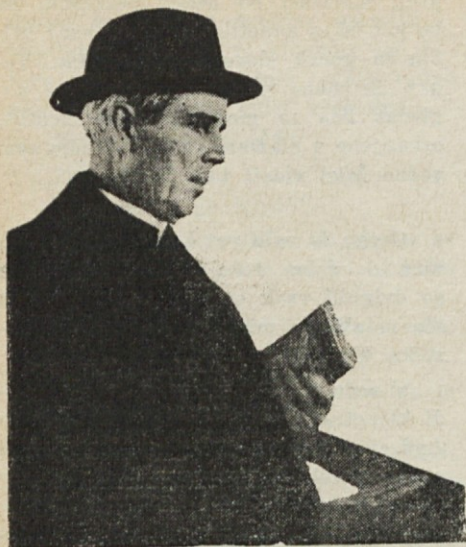
Izpred hiše med drevjem pa se je
oglasila harmonika. Grega je vlekkel po-
časi in izpod okornih prstov je otožno
zvenela: „Zato pa še enkrat, najlepša
je mladost...“

KAJ, KAKO, KAM?

Nekateri še vedno mislijo, da resnična, temeljita znanost prihaja od dognanj, ki majejo stebre verskega prepričanja. Toda še vedno je resnična globoka beseda Bacona Verulamskega: „Malo znanosti vodi proč od Boga, veliko znanosti vodi k Bogu.“

Med največjimi znanstveniki-iznajditelji je danes gotovo Marconi. Letu 1938 se je o veri in znanosti ta velikan po duhu takole izjavil:

„Znanost ne more razložiti marsikatere reči, posebno pa ne velike skrivnosti bivanja: Kaj smo in odkod prihajamo? Kako nastaja življenje? — Kako dolgo že razmišlja neverni človek ta vprašanja, pa jim le še ni našel odgovora. Kar tiče mene, izjavljam ponosno, da sem veren, da sem katoličan. Verujem v moč molitve. To verujem ne samo kot zvest katoličan, ampak tudi kot učenjak.“

Bratovsko opominjanje

Newyorški pomožni škof Fulton Sheen
znani govornik po radiu in T. V.

Med mnogoterimi dolžnostmi, ki jih ima vsak človek do svojega bližnjega, v posebni meri pa še kristjan, je tudi dolžnost „bratovskega opominjanja“. Izraz je vzet iz evangelija (Mt 18, 15—18), kjer govori Kristus o medsebojnem bratovskem posvarjanju. Razlog za to dolžnost nahajamo v dejstvu, da sestavljamo vsi ljudje veliko družinsko skupnost, v kateri mora vladati iskrena bratska ljubezen. Ta nauk o naravni povezanosti in vzajemnosti človeškega rodu je krščanstvo še poglobilo, ko nam je razodelo, da je Bog ne le naš stvarnik, temveč po milosti tudi naš skupni oče in da je njegov učlovečeni sin naš brat. Bratovsko posvarjanje je torej občečloveška, posebej pa še krščanska dolžnost. V veliki človeški družini, zlasti pa še v skrivnostnem Kristusovem telesu smo drug za drugega odgovorni. Izraz te

bratske ljubezni pa je, da skušamo svojega bližnjega po svojih močeh obvarovati pred zlom.

Kdaj veže

Ali ne bi po vsej pravici obsojali postopanje nekoga, ki ne bi posvaril sočloveka pred življenjsko nevarnostjo, ko bi to mogel storiti. Še bolj nečloveško in malokrščansko pa bi bilo, če bi se kdo ne menil za bližnjega duhovno nevarnost. Saj vemo, da materialno in fizično zlo še daleč ni največje zlo, še manj edino. Večje kot vsaka naravna nesreča je nadnaravno zlo — greh, ki ima za posledico izgubo nadnaravnega božjega življenja. Zato smo dolžni svojega bližnjega svariti in odvracati zlasti od tega zla.

Dolžnost bratovskega posvarjanja je že naravna, etična zapoved. Kajnova

beseda, češ ali sem jaz varuh svojega brata, je zatorej izraz protinaravne in zato grešne brezbriznosti do svojega brata. Poleg zdravega moralnega čuta nam pa to dolžnost izrecno nalaga tudi Kristus. „Ako greši tvoj brat zoper tebe — pravi — pojdi in ga posvari med seboj in njim samim. Če te posluša, si pridobil svojega brata“ (Mt 18, 15).

In sicer je to bratovsko posvarjanje načelno dolžnost vsakega človeka. Ne le predstojniki, starši in vzgojitelji imajo to dolžnost — res je le, da je njih obveznost večja in resnejša, ker so pač zaradi posebno ozkega odnosa, v katerem stoje do svojih varovancev, tudi poklicno dolžni skrbeti za njihov telesni in duhovni blagor.

Izraz resnične ljubezni

Takšno opozarjanje bližnjega pa mora seveda biti izraz resnične bratske ljubezni, ki hoče le bližnjega dobro, ne pa izraz kakšne hinavske samovšečnosti ali prikrite maščevalnosti. Kdor opominja svojega brata, naj bi to storil v ponižni zavesti lastne slabosti. V tem smislu naroča sveti Pavel: „Bratje, tudi če je kdo zasačen v kakem prestopku, takega vi, ki ste duhovni, v duhu krotkosti opomnite; obenem pazi nase, da tudi ti ne prideš v skušnjava. Drug drugega bremena nosite in tako spojnite postavo Kristusovo“ (Gal 6, 1—2).

Čeprav je načelno dolžnost bratskega posvarjanja jasna, pa v praksi ni vedno lahko spoznati, kdaj in pod kakšnimi pogoji smo ji dolžni zadostiti. Po nauku moralne teologije imamo težko dolžnost bližnjega posvariti le tedaj, kadar so hkrati izpolnjeni naslednji po-

goji. Če se kateri od teh ne izpolni, dolžnost bratskega opomina preneha, ali pa vsaj ne veže več pod smrtnim grehom.

Pogoji

Prvi pogoj je, da mora iti za veliko zlo, ki preti bližnjemu. Življenje bi postalo naravnost neznosno, če bi se ta dolžnost raztezala tudi na primere, ko gre le za majhne nevarnosti in malo važne reči. Po drugi strani bi pa to ljudi tudi medsebojno odtujevalo, ker bi smatrali — in po pravici — takšno pogostno poseganje v svoje življenje za neupravičeno vmešavanje v njihove zadeve. Seveda pa težko zlo, ki nas opravičuje posegati v tuje življenje, kot že rečeno, ni le materialna škoda ali fizično zlo bližnjega, temveč za kristjana predvsem duhovno zlo — greh. Kdor bi zato svojega bližnjega z bratskim opozorilom lahko obvaroval pred smrtnim grehom ali pa mu pomagal, da se znova z Bogom spravi, pa tega iz gole malomarnosti ali kakšnega drugega neupravičenega razloga ne stori, smrtno greši.

Drugi pogoj je, da je dano upravičeno upanje na uspeh opozorila. Kjer tega upanja ni ali ga ni več, tam tudi ni več dolžnosti opominjanja. Storit nekaj, kar se predvidi kot neuspešno, ne more biti dolžnost. Enako premine dolžnost svarija tudi tedaj, kadar ne vemo, kako bo sprejeto. Če slutimo, da bo bližnji vzel naše opozorilo za osebno žalitev in nam v prihodnje odtegnil svojo naklonjenost, bomo raje molčali. To pa ne velja v dveh primerih: kadar bi naš molk povzročil pri drugih pohujša-

nje in kadar smo službeno dolžni posvariti.

Tretji pogoj za obstoj dolžnosti bratškega svarjenja pa je, da nam to ne povzroči prevelikih nevšečnosti. Prevelika boječnost ali sram bosta pogosto zadosten razlog za naš molk. To pa seveda zopet ne velja za tiste, ki so po svojem poklicu dolžni svariti in opozarjati, kot so to npr. starši in predstojniki.

Četrty in zadnji pogoj pa je, da gre za gotovo potrebo bližnjega. Samo kadar je gotovo in ne le dvomno, da je bližnji n. pr. težko grešil ali pa je trdno odločen za smrtni greh, je ta pogoj izpolnjen. Dvomna dejstva nam ne nalagajo nobene dolžnosti ali pa vsaj ne težke. Poleg tega mora biti naše svarilo res potrebno. Če se je bližnji že poboljšal oz. je od svojega naklepa že odstopil, potem preneha tudi dolžnost svarila, ker bi bilo odvečno.

Važne tudi razmere

V današnjih razmerah, zlasti po velikih mestih, kjer se ljudje med seboj komaj poznajo, čeprav živijo v isti hiši, bodo le redkokdaj izpolnjeni naštetí pogoji. Drugače je seveda soditi tedaj, kadar so ljudje med seboj povezani ne le po prostoru, temveč po kakšni drugi vezi, zlasti kadar gre za nadrejenost in podrejenost.

Resnična ljubezen do bližnjega bo v skrbi za njegov duhovni in telesni blagor brez dvoma znala pravilno preценiti vsakokratne okoliščine in se na njih podlagi tudi pravilno odločati za to, da izvrši ali pa ne bratski opomni. In kjer bo posvarjeni za opozorilom odkril takšno nesebično ljubezen, je upati, da se bo prej ali slej tudi po njem ravnal.

P. dr. Alojzij Kukovica SJ

„TO VAM NE BO ŠKODOVALO...“

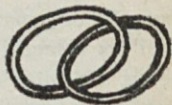
V občinskem svetu mesta Lausanne (Švica) se pričenjajo seje s kratko molitvijo, kar pa nekemu občinskemu svetovalcu kot svobodomislecu ni bilo všeč. Predlagal je, naj se molitev odpravi. Pa se takoj oglasi mlad odvetnik in ugovarja takole: „Lepa navađa, da začenjamo posvete s kratko molitvijo, je zgodovinska in uzakonjena v pravilniku. Pa če bi se na to ne ozirali, moramo vendarle premisliti to-le:

Če je molitev le zunanja formalnost, naj se opusti. Če pa verujemo — in jaz trdno verujem — da Bog naše molitve uslišuje, že verujemo, da nas Bog varuje in da smo njegove pomoči potrebni, moramo pač molitev ohraniti. Če pa ne verujete v božji blagoslov — obrnjen proti liberalcu — potem pa pustite, da blagoslov prejmejo tisti, ki si ga žele. To vam ne bo nič škodovalo.“

v družini

Družinski kotichek postaja od meseca do meseca zanimivejše branje številnih staršev, mater in očetov ter onih, ki se za zakon pripravljajo. Za mesec maj Vam prinašamo štiri strani: Malenkosti so, ki osrečujejo (namreč moža in ženo), In slovenska šola? Veselega darovalca Bog ljubi, Družinski prazniki.

Malenkosti so, ki osrečujejo

Sin pripoveduje o svojem očetu in materi:

Moj oče je bil uradnik. Pisarno je imel v isti hiši, kjer smo stanovali. Mati je vedela, da ima oče rad ob desetih dobro belo kavo. Če je utegnil, je sam prišel in jo kar v kuhinji spil; če ga pa le ni bilo, mu je mati s prtičkom pokrito skodelico kave tiho, neslišno, da bi ga ne motila zaradi strank, ki so bile pri njem, postavila na pisalno mizo in prav tako tiho odšla. Ko so bile stranke odpravljene, je segel po kavo in se okrepčal.

Ko se je nekega dne ta prizor ponovil, je opazil, kako je tovariš pri drugi mizi vzdihnil: „Kako si srečen; ko bi jaz vsaj enkrat kaj takega doživel kakor ti. Moja žena meni nikoli ne postreže tako kakor tvoja tebi vsak dan. Če si kdaj zaželim jedi, me 'hladno' zavrne: 'Dovolj si star, sam si vzemi!' Ali pa: 'Domač si, veš, kje je shramba, sam si poišči!' Razumi me, prijatelj, v takem primeru me vse mine in nisem več lačen.“

To mi je oče pripovedoval, ko se je vrnil iz pisarne, mene pa poučil, rekoč: „Čej, sin, malenkosti so, ki osrečujejo, in zopet malenkosti, ki onesrečujejo.“

Draž

In slovenska šola?

Naše mamice vzamejo argentinsko šolo zelo resno. Skrbe za red in točen obisk, predpisano uniformo, redno plačujejo bolj ali manj visoko šolnino, nudijo otrokom vse zahtevane šolske potrebščine, nadzorujejo pisanje domačih nalog in vzpodbujajo k učenju, se zanimajo za otrokove uspehe v šoli in se tudi učiteljici — zlasti ob učiteljskem dnevu in na koncu leta — izkažejo hvaležne, kot je tukajšnja navada.

Vsa ta skrbnost mamic je zelo na mestu; je njihova dolžnost.

Če pa bi hoteli temu intenzivnemu sodelovanju z argentinsko šolo primerjati delo staršev za slovensko šolo, ki jo njihov otrok tedensko obiskuje, kakšno sliko bi dobili?

Verjetno zelo pestro, v celoti precej različno od gornje.

Gospod N. bi se morda spomnil, da je sinu ob odhodu v slovenski zavod s precejšnjim poudarkom naročil: „Fant, če glej, da se boš dobro učil za argentinsko šolo!“, s čemer je dal vedeti, da ga za slovensko ne bo priganjal. In gospa X. bi morda zažutila, da ni bilo prav, da se je lani med slovenskimi znankami tako ponašala z zvezki in uspehi svoje hčerke v tukajšnji šoli, medtem ko se za slovenske ni „utegnila“ zanimati. Tudi bi morali verjeti gospej Č., ki poučuje v večjem tečaju, da smatrajo nekateri starši pošiljanje otrok v našo šolo kot posebno uslugo učiteljstvu.

Prav tako kot te in druge napake moramo, da si približno ustvarimo resnično sliko, priznati tudi pozitivno sodelovanje. Imamo starše, ki so vzorni v skrbnosti za otrokovo slovensko šolanje. Zato so tudi uspehi odlični.

Marsikdo sam ne bo vedel, zakaj brezbričnost. A pravi vzrok je iskati v notranjosti vsakega slovenskega očeta, matere. Vodilo vseh človekovih dejanj je v prepričanju. Česar jasno ne vidim, o čemer nisem prepričan, za tisto se tudi ne bom trudil. Starši, ki v sebi niso na jasnem (po dvajsetih letih zdomstva!), kdo smo, zakaj smo tu in kaj hočemo, tudi niso mogli do sedaj z navdušenjem spremljati naših šolskih tečajev.

Razmeroma premajhno sodelovanje terej kaže, da je v nas premalo prepričanja, žive zavesti našega položaja in nalog. Do tega pa se mora povzpeti vsak sam.

Praznovanje godov in rojstnih dni v družini je lepa navada. V Sloveniji smo pravzaprav obhajali raje godove kakor rojstne dneve, ker imajo ti, pravilno

vzeti, globlji pomen. Ob godovnem dnevu se namreč spominjamo, da smo pri krstu postali božji otroci in da smo dobili ime po nekem vzorniku, svetniku.

Ko bomo v svoji notranjosti prepričani, bodo sledila tudi dejanja. Naš zglede bo potegnil za seboj otroke, ki bodo v starših čutili iskreno oporo vsemu šolskemu delu. In naše šole, naše učiteljsstvo bo v nas našlo razumevanje in pomoč za delo, ki ga kot vsaka tudi slovenska šola zahteva.

M. B-eva

Veselega darovavca ljubi Bog

Po vsem stanovanju se razlega vesel smeh. Nekatere od navzočih si z robcami otirajo solze, ki jih je povzročilo obilno smejanje.

„No, zdaj bo pa dovolj. Naklepetale smo se, nasmejale tudi za silo, zdaj je pa zadnji čas, da odidem domov.“ Ob teh besedah gospa Slavka vstane in se začne poslavljalati. „Preden sem odšla, sem starejšima hčerka naračila, naj kaj skuhata za večerjo. Ker pa sem jima dovolila, da pripravita to, kar jima najbolj ugaja, že vidim v duhu goro sandvičev, ki so njima res najbolj všeč, oče in bratje bodo pa presneto grdo gledali, če jih bodo hotele kar z mrzlim odpraviti. Najbolje bo, da jo hitro odkurim in skušam preprečiti državljansko vojno. Lahko noč torej in na svidenje!“

„Lahko noč, gospa, pa prihodnji mesec gotovo na svidenje.“

Ko gospa Slavka odide, spregovori ena navzočih:

„Joj, tako se pa že dolgo nisem nasmejela. Vse me boli. Kakšen talent ima ta ženska razgibati in zabavati še tako zaspano družbo.“

„Da,“ se oglasi druga, „najbrže je to res poseben talent. Toda treba je tudi zunanjih pogojev, da ga lahko ohraniš. Prepričana sem, če bi imela tale gospa nad sabo kopico zdravstvenih ali gospodarskih ali kakih drugih vprašanj, bi njena dobra volja kmalu splahnela.“

„V tem se pa motite, draga moja! Slavko poznam že vrsto let in vam lahko zagotovim, da je imela vedno tak lep in vesel značaj, dasi ji ni bilo vedno z rožicami postlano. Doma iz premožne družine je bila navajena udobnega in brezskrbnega življenja. Po prihodu v Argentino pa je s štirimi otroki stisnjena v majhno sobico in moževim zaslužkom, ki je komaj zadostoval za najpotrebnejše, preživela marsikateri grenek trenutok. A njena dobra volja je ni nikdar zapustila. V tisti majhni sobici si vedno slišal pcsem, ali pa veselo kričanje otrok ob zadnji mamini domisllici. Moč mi je včasih priznal, da se je zvečer vračal z dela

s tistimi centavi v žepu in se je sam sebi zdel najrevnejše bitje na svetu. A ko je stopil čez hišni prag in zagledal sobico lepo pospravljeno, na mizi šopek rož, nasmejane otroške obrazke in ženo, ki je imela vedno na ustih poleg nasmeha veselo, spodbujajočo besedo, se je počutil neskončno bogatega. Danes jim res ničesar ne manjka, toda razmerje med njimi v družini, pa tudi do drugih se ni prav nič spremenilo. Z nasmehom na ustih sprejemajo težave in dobrote. Z nasmehom na ustih pa tudi odpirajo srce in roke pomoči potrebnim.“

„Oh, ko bi vsi imeli nekoliko tega daru. Koliko nesporazumov in prepиров v družinah bi se dalo preprečiti, koliko lepše bi bilo na svetu, ko bi se vsi znali večkrat in od srca nasmejati. Pravijo, da je smeh najboljši zdravnik. Če to drži za telesne bolezni, gotovo še bolj za bolezni duha. Zakaj se ga torej tako redko poslužujemo?“

M. R-ova

Družinski prazniki

Lepo je, da je ob praznovanju godov vedno zbrana vsa družina in da skupaj preživi lep popoldan ali večer. In tako se vrstijo godovi kakor majhni družinski prazniki skozi vse leto. Zdaj očkov, nato od mamice in od otrok.

Ne pozabimo se ta dan zahvaliti za milost sv. vere, ki smo jo po sv. krstu prejeli. Starši pa naj bi otrokom pripovedovali o življenju priprošnjika, katerega ime nosi. Tukaj je navada, da se spominjamo le rojstnih dni, vendar mi ne pozabimo, da je bolj važno kot šteti leta, dati prazniku krščansko vsebino.

Vsi čutimo, da sta Božič in Velika noč praznika, ko mora biti zbrana vsa družina. Vendar tako bi moralo biti v vsako nedeljo. Čez teden je družina raztresena, vedno kdo manjka, le zvečer za kakšno urico so vsi skupaj, pa še takrat dostikrat najmlajši že spijo. Zato bi morale biti naše nedelje res dnevi za družino. Kako lepo je, če gredo otroci in starši skupaj k maši. Otroci imajo živ zgled v starših, kako sodelujejo pri sv. maši, skupaj prejemaajo sv. zakramente in tako si postavljajo temelj svojemu duhovnemu življenju. To duhovno življenje bo morda kdaj v nevarnosti in bo našlo oporo prav v teh spominih.

Nedeljski popoldnevi v družini pa naj bi bili tudi čas prijetne, skupne zabave in oddiha. Lahko se igramo kakšno igro, lahko gre družina na skupne sprehode in izlete, ki veliko pomagajo k temu, da se družina združi. Tako bo prijetno družinsko ozračje otroke pritegovalo in jih bolj obvarovalo pred cesto, kakor vsaka prepoved. Otroci bodo začutili ne le, da jih imajo starši radi, temveč tudi, da jih razumejo in da vedo, kaj jim je treba.

P. K-eva

Za MLADINO

Anketa: izbira poklica in branje

Stojimo pred zadnjima dvema vprašanjema, zastavljenima otrokom med sedmim in dvanajstim letom. Prvo se nanaša na izbiro poklica, drugo poizveduje kaj mladina bere.

Izbira poklica! Kaj želiš biti, ko boš velik? Odgovori so torej zapisane želje, ki se morda ne bodo uresničile, a nam nudijo zanimiv prerez vrednotenja poklicev, v očeh anketarjev in njihovih vrstnikov.

Deklice:
„Ko bom velika bom...“
odgovorov

Učiteljica	59
šivinja	9
zdravnica	4
mama	3
uradnica	2
redovnica	2
trgovka	2
prof. glasbe	2
bolničarka	1
tajnica	1
igralka	1
odvetnica	1
ne vem	5
skupno	92

Ni odgovorilo: 52 deklic

60 dečkov

skupno 112 otrok

Dečki:
„Ko bom velik bom...“
odgovorov

mehanic	23
duhovnik	21
inženir	20
šofer	11
zdravnik	7
zidar	3
mizar	3
risar	2
delavec	2
učitelj	1
kovač	1
nogometaš	1
kmet	1
skupno	96

OPRAVLJANJE

Kdor se veseli hudobije, je graje vreden; in kdor sovraži čenče, ima manj nadloge. Nikdar nič naprej ne pravi, potem ne boš trpel škode!

Slišiš morda kakšno govorico proti bližnjemu, naj umre s teboj; bodi brez skrbi, ne bo te razgnala!

Pokličij prijatelja (da ti pojasni), zakaj večkrat je le obrekovanje; zato ne zaupaj vsaki govorici! — Sirah, 19. poglavje.

TIHA MOLITEV

PRI MAŠI

Gospod, ti ne gledaš na vrednost daru. Ti si sam neizmerno bogat, vse drugo je revno — razen iskrene ljubezni, ki ti daruje te skromne darove, in razen verne prošnje, ki te prosi, da jih sprejmeš.

ON ZA MENE —

JAZ ZA NJEGA

Veš, da je Kristus postal zate človek v telesu Device, da je Marija zaradi tebe privolila, da postane mati sedmerih žalosti, da je Bog in človek zate živel in bil pokopan, kakor boš ti, da je zaradi tebe od mrtvih vstal, kakor boš ti, če v vsem Njega posnemaš!

POMENLJIV NAPIS V JEDILNICI

Sv. Avguštin, škof v Severni Afriki (Hippo), je hotel prepričati, da bi kdó v njegovi navzočnosti kaj takega ne govoril, kar bi bilo zoper čast in dobro ime bližnjega. Zato je dal v jedilnici napraviti napis:

K tej mizi naj nihče ne priseda, kdor druge obira in čast jim odjeda.

SKRBEN ZA ČAST BLIŽNJEGA

je bil tudi pariški pesnik Viktor Hugo († 1885). Ta je pa vselej, kadar je povabil kakega znanca ali prijatelja na obed, primaknil k mizi neki naslonjač, ki je bil nanj

Teh 112, ki niso odgovorili in onih 11, ki so priznali, da še ne vedo kaj bodo predstavljajo 40% vseh anketnih listov. Ostalih 60% pa si svoj življenjski poklic predstavljajo v okviru gornje razpredelnice.

In kaj nam pove razpredelnica poklicev?

Na prvi pogled je jasno, da so deklice manj samostojne pri izbiri, saj jih več kakor polovica „glasuje“ za svoj trenutni ideal, ki je „gospodična učiteljica“. Pa tudi pri fantih se najbrže ne bomo preveč zmotili, če bomo gledali v gornjih mnenjih bolj glasove za ta ali oni „ideal“ kakor resno izbiro poklica. Jasno je potemtakem, da bodo tudi vzgojne silnice vplivale iz različnih smeri na dekleta kakor na fante. Vzgled učiteljice bo za deklice v tej dobi odločilen, medtem ko za fanta, kot je videti, učitelj ne pomeni toliko. Na fantovsko naravo vpliva v prvi vrsti „aktiven tip“ kot ga predstavljajo mehanik, inženir, šofer in očitvidno tudi duhovnik. Morda ne bi bilo napak, če bi vzgojitelji vzeli v poštev to dejstvo in pritegnili od časa do časa k sodelovanju kakega moža, katerega poklic odgovarja „fantovskim idealom“. Njegova beseda bo verjetno pri pobičih zalegla več in segla globlje, kakor še tako topel in požrtvovalen nasvet ne nadomestljivih rednih učiteljev. Seveda gre tu le za kako priložnostno predavanje, ki naj utrdi, kar so vztrajne učiteljeve roke zasejale.

Pa tudi staršem naj bo gornja razpredelnica v razmišljanje. Čez nekaj let se bodo tile otroci morali resnično odločiti za poklic. In tedaj ne po simpatijam temveč po premisleku in po danih možnostih in različnih stanov. Prav je, da jih od majhnega seznanjate z različnimi potmi, po katerih si morejo ne le služiti kruh, temveč tudi razvijati dane darove sebi in družbi v prid.

Poklicev je vedno več in za veliko večino staršinita ne vedo, če se ne pozanimajo. Danes ni vzroka, da ne bi otrok našel svojim darovom in težnjam primernega poklica — če ima starše ali vzgojitelje, ki so mu resnično pripravljeni pri izbiri pomagati in ne uresničevati na njem svojih neizpolnjenih želja.

Branje! Odgovori na vprašanje: „Koliko slovenskih knjig si prebral prejšnje leto?“ so bili tako za-

nikerni in maloštevilni, da kažejo na strašno „puščavo“. Ni jih mogoče spraviti v razpredelnice in zato gremo koj na naslednje vprašanje kjer anketarji povedo kaj so brali v prejšnjem letu, bodisi slovensko, bodisi špansko.

SLOVENSKO BRANJE

Naslov knjige ali branja	Število odgovorov
Pravljice (razne)	6
Winetow (K. May)	4
Martin Krpan	3
Kekec	3
Deseti Brat	2
Moje veselje	2
Bratovščina (Sinjega Galeba)	2
15 letni kapitan	2
Franca spod klanca	2
Tinček in Tonček	2
Guliverjeva potovanja	1
Pod svobodnim soncem	1
(Ni tiskovna pomota. Pod svobodnim soncem je bral samo en anketar!)	
Robinson	1
Ovčar Marko	1
Juri Muri	1
Gorjančev Pavle	1

pritrjen napis skrivnostne vsebine:

„Nenavzoči so tu!“ Na ta stol se seveda ni smel nikdar nihče vsteti. — Spočetka so njegovi znanci menili, da ima pesnik kakšno praznoversko navado; pozneje se je pa razvedelo, kaj vse to pomeni. Pesnik je namreč hotel na ta način doseči, da bi povabljeni nenavzoče pri miru pustili in da bi jim ne škodovali z opravljanjem ali celo obrekovanjem. Napis je torej imel namen povedati: Bodite previdni v svojem govorjenju o bližnjem in govorite o njih tako, kakor če bi bili navzoči.

Naraščajnice in mladenke SDO iz San Justa

IN VEČNO ŽIVLJENJE
IN VEČNO
ŽIVLJENJE

K sv. Filipu (Neriju) je prišel mladenič, ki mu je poln ognja in sreče zgovorno pripovedoval, da so mu starši dovolili nadaljevati izobrazbo na univerzi in da se bo posvetil pravoznanstvu. Svetnik nekaj časa molči, nato pa se razvije med njima tale dvogovor:

Filip: „No, kaj pa potem, ko boš dovršil pravi študij?”

Mladenič: „Potrudil se bom za doktorat.“

F.: „In potem?“

M.: „Postal bom odvetnik, izvrševaj zagovornišstvo in branilstvo ter si bom pridobil sloves in veljavo.“

F.: „In potem?“

M.: „Postal bom bogat človek.“

F.: „In potem?“

M.: „Uredil si bom življenje v blagostanju in zadovoljnosti.“

F.: „In potem?“

M.: „Potem, potem? — ja, potem bo treba pač enkrat umreti.“

F.: „In potem?“

Pika Nogavička	1
Hepica	1
Mihec in Jakec	1
Topli potok	1
Kozamurnik	1
Mehurčki	1
Rolf Gozdovnik	1
Ljubo doma	1

ŠPANSKO BRANJE

Heidi	1
Campanita	1
Los caballos del rey Arturo	1
Lulú	1
Pájaro Loco	1
Ocho primos	1
Patoruzú	1
(Edino čtivo nadebudnega malčka)	
Cuentos de Nochebuena	1
Oro de Apalaches	1
Vidas ejemplares	1
Alí Babá	1
Hombrecitos	1
Miguel Strogoff	1
(Carskega sla ni bral nihče.)	
Tom y Jerry	1

Pod „slovenskim branjem“ je več anketarjev navedlo Božje stezice, pod „španskim“ pa Biljiken in Selecciones Escolares; v statistiki jih nisem jemal v poštev, ker so revije, ki jih deloma uporabljajo Slovenski šolski težaji in uradna ljudska šola kot pomožen učni material.

Tako! Zdaj pa najboljše, da se vsi starši in slovenski in argentinski vzgojitelji skupaj zjokamo nad bodočim rodod analfabetov.

Ljubi starši, edin način, da navadite svoje otroke branja je, da sami berete! Pa ne le časopis in Duhovno življenje. Knjige berite, slovenske in španske, da boste sami imeli kaj od tega in da ne prikrajšate lastnih otrok za prepotrebno navado branja. Za vse pa, ki imamo z mladino opravka je gornja izpoved opomin in potrdilo, da vodi pot vzgoje skozi — knjižnico!

Žarko

MICHEL QUOIST

DNEVNIK ANE MARIJE

Četrtek 19. marca.

Marjetica je čenča. Povedala je svoji mami, da smo se srečale s fanti, da smo z njimi govorile, da smo poizvedovale kako jim je ime. Ko sem jo vprašala, kaj ji je mama rekla mi je začudena odgovorila: „Nič, kaj naj bi mi rekla. Samo nasmehnila se mi je in pripomnila. Upam, da je tvoj „občudovavec“ postaven fant.“ Tega res ne razumem. Marjetka je pametna deklica, njena mama občuje z njo kakor z odraslo osebo. Nikoli se ne jezi kadar ji Marjetica pripoveduje svoje doživljaje. Njuni

Mladenič ni več odgovoril, marveč povzel glavo in se zamislil. To zadnje vprašanje „In potem?“ mu ni šlo več iz glave... Odločil se je in prosil za sprejem v redovni stan, kjer je zgleđno živel do smrti.

ZADNJA URA

Dokler je človek mlad, zdrav, dokler se mu dobro godi, se da kaj hitro premotiti in zavesti v površno življenje, ali morda celo v nevero. Ko se bliža resna ura smrti, pa splava na površje zadnje vprašanje: „Kaj pa, če je večnost? Kaj potem?“

Tako se je zgodilo tudi neki odlični dami, ki je vsled občevanja z brezbožnim Voltaire-jem prišla ob vero. Bližala se ji je zadnja ura. Bila je vsa v zadregi, ker jo je vest opominjala in pekla. Zato pokliče svojega mojstra in učenika Voltaire-ja, mu odkrije svoje verske dvome in razodene, kako jo vest peče, kako se boji smrti in večnosti. Kaj menite, kako ji je bivši učitelj odgovoril, kako jo je potolažil? Rekel je: „Madame, izberite to, kar jo bolj varno! Ča je duša

neumrljiva — pokličite duhovnika.

To je gospa tudi storila. Spravila se je z Bogom in mirno umrla.

Isto je želel storiti tudi Voltaire sam, ko je bil na smrtni postelji, pa ni več te milosti dosegel, kajti njegovi bivši prijatelji in somišljeniki so preprečili, da bi bil mogel priti duhovnik k njemu. Umrl je v obupu. Življenje in smrt sta dve zadevi!

NATOLCEVANJE

Doli v Afriki utrga mlada deklica lepo, rdečo cvetico, pa jo nese v roki na dom. Sreča jo zamorec, ki ji nevoljen iztrga cvetko iz rok, pa jo vrže v jarek poleg pota. Deklica je mislila, da je storil zamorec to neolikanost iz hudobije. Zatoži ga glavarju, ki pokliče zamorca na odgovor. Ta pride in pove, da je bila roža sila strupena in da je še njen duh omamljiv. Glavar pristavi: Tu se lahko vidi, kako se včasih motimo, ko obsojamo dela svojega bližnjega. Koliko bolj se utegnemo motiti, ko presojamo božje naredbe, s katerimi nam Bog le dobro hoče.

pogovori so zaupni, prijateljski. Jaz svoji mami ne povem vsega, ker se bojim, da me bo kregala. Marjetka je videla, da sem presenečena, pa mi je rekla: „Kaj se čudiš? Mama mi zaupa in dobro ve, da ne bom naredila nobene neumnosti; in jaz hočem biti vredna tega zaupanja.“ Marjetica je res čudovita prijateljica, včasih pa se mi zdi, da se hoče delati zelo „svetniško“ in to mi ni všeč.

Torek 17. aprila.

Danes sem dobila dober red v francoščini. Stara mama je bila zelo zadovoljna in mi je rekla: „Ker si bila pridna, te hočem obdarovati. Povej, kaj si želiš.“ Niti trenutek nisem pomišljala, prosila sem jo naj mi kupi prstan, ki ni niti predrag. Zaradi tega darila je bila danes doma „nevihta“. „Kako ti kaj takega pride na misel, prstan seveda, kako bi izbrala kaj drugega“ itd.

Nedelja 19 aprila.

Danes popoldne smo šli vsi skupaj v kino. Gledali smo film: *Dvajset tisoč milj pod morjem*. Že dolgo časa nismo šli skupaj v kino. Aleksander ni šel rajši sam, meni pa je bilo všeč. Film je bil čudovit. Doživljala sem vse nevarnosti in zapreke. Najbolj mi je bil všeč kapitan Nemo. Še zvečer, ko sem bila že v postelji, sem si predstavljala, da sem na podmornici, ki ji poveljuje postaven kapitan Nemo. Njegove oči so prekrasne. Ana Marija, ne sanjaj!

Sreda 6. maja.

Ko smo se s Francko in Marjetko vračale iz šole, se nam je hotela pridružiti Marija Snežna. Pohitele smo, tako, da nas ni mogla dohiteti. Marjetica me je vprašala, zakaj ne maram Marije v našo družbo. „Njeni lasje mi ne ugajajo, tudi oblačni se neokusno.“

„Si že kdaj govorila z njo?“

„Ne, ker mi ne ugaja.“

Potem mi je rekla, da je velika neumnost soditi ljudi po njihovih laseh ali oblekah. Včasih mi Marjetica preseda. Vedno nam naredi kakšno pridigo. In vendar jo občudujem.

Poslovenila M. M.

Za dobro voljo

Velika tekma se bo vsak čas začela. Na častnem mestu sedi fantek kakih dvanajstih let. Vrtar ga hoče napoditi, a fantek mu pokaže vabilo:

„Sem sin ministra.“

„Kako? In tvoj oče ne pride?“

„Je še doma. Išče vabilo.“

V restavraciji prosi neki gost ribe, pri sosednji mizi pa zelo debel človek svinjski zrezek. Natakara jima streže, a ker je zelo počasen, prvi od gostov zavpije:

„Natakara! Vino. Moja riba bi rada plavala.“

Drugi gost noče biti manj duhovit, pa zavpije:

„Natakara! Brž moje pivo, prašič je žejen.“

Peter je bil vse popoldne nenavadno miren. Proti večeru prinese pokazat

materi, kaj je naredil: na palici metle je pritrjena prazna škatla za cigare in napete strune.

„Mama, poglej, kakšno violino sem si naredil!“ je hitel Peter razlagati.

„Pa res,“ je bila mati zadovoljna.

„Kje si pa strune dobil?“

„V klavirju jih je bilo vse polno.“

Skupina študentov družboslovja izdeluje anketo. Eden od njih sprašuje trgovskega pomočnika.

„Kako razdelite svojo plačo?“

„Takole,“ odgovori ta, „60% za hrano, 30% za stanovanje, 20% za plin, elektriko in telefon, 20% za obleko in 20% za pot, cigarete in zabavo.“

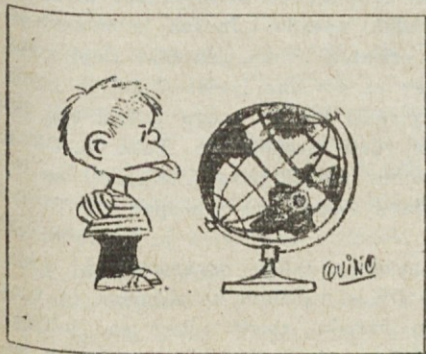
Študent hitro zračuna in pogleda vprašanega:

„A vse to znese 150%.“

„Tako je,“ potrди trgovski pomočnik. „In prav to je problem.“

„Vozač v omnibusu me je gledal, kot „In ti?“

„Jaz sem ga pa gledal, kot da bi mu ga bil plačal.“

Kaj ti pove ta slika?

Podrti viharnik

Lesorez: Ivan Bukovec

Komunistična propaganda je razglasila, da 1. decembra od 7 do 8 zvečer ne sme nihče na cesto. Strahovali so množico in grozili kršilcem z najhujšimi posledicami. Ker masa nikdar ne misli, marveč podlega zunanjim vplivom in svojim čustvom, so tudi ob tej priložnosti mnogi nasedli in si niso upali na ulico. Janez pa je zbral za tisto uro vaške fante. Vso uro so skupaj hodili po vasi in prepevali lepe narodne pesmi. Večer so komunisti izrabili in natrosili po Bizoviku komunisti-

čno propagando in slovenske zastavice z rdečo zvezdo. „Janeza je bolelo“ piše prijatelj Vinko, „da tako slepijo tlačeno in nevedno ljudstvo. Šel je z nekaj fanti ter po snegu pobral vso lažno rdečo propagando. Tako je OF s svojimi načrti povsod, kjerkoli se je pojavil Janez, takoj propadla.“

Nekoliko zaskrbljen je bil Janez ob spoznanju velike nevarnosti, ki preti od OF slovenskim katoličanom in vsemu narodu, zlasti odkar so Italijani začeli okrog 1. decembra z očitnim iz-

vajanjem nasilja nad nemočnim ljudstvom. Prijatelju Niku je potožil: „Prešlepi so vse, kar ni bilo kleno katoliško.“ Toda zavedal se je, da moč katoilstva ne obstaja v številu množic, marveč v svetosti, ki tvori njegovo nepremagljivo silo. Zato je z božjo pomočjo podvojil svojo delavnost in junaško stopil v odkrit boj s komunisti doma in v šoli. Ker je najboljša obramba resnice napad in razkrinkavanje laži, je sklenil komunistično zmoto povsod neustraheno napadati in razkrinkavati.

„Kadar se je v razredu vnela besedna borba med nami in komunisti,“ pripoveduje prijatelj, „ni nihče nastopil tako odločno in ponosno kot Janez. Obraz mu je čudovito žarel, ko je branil in napadal. Z njega je sijala jeklena volja in trdna zavest, da se bori za resnico.“

V obširnem referatu je Janez ob koncu januarja analiziral tovarišem posledice komunističnih manifestacij na dan 1. dec. 1941.: „Tovariši! Če pazljivo gledamo na komunistično delovanje pri nas, vidimo, da gre vse točno po načrtih, kakor nam jim podajajo „Rdeče mreže“... „Komunistična internacionala“ leta 1932 v številki 6 pravi: „Množice se morajo zavedati, da je treba ljubezen do Sovjetske unije zelo jasno pokazati z revolucionarnim duhom in sicer ne jutri ampak danes...“ 1. decembra so po naših šolan komunisti načrtno skušali izrabiti ta svoj namen...“

Uspeli so povsod tam, kjer ni močne naše organizacije — dijaške KA. Torej je ona edina, ki je mogla ustaviti komunistično ofenzivo na javno

mnenje. Kongregacija in dijaška zveza sta odpovedali. Pobudo za praznovanje 1. decembra so dobili komunistični dijaki 1. decembra od OF saj je bila cela številka „Slovenskega poročevalca“ temu posvečena. A, ko so bili pri nas ob preiskavi vprašani ali so vstali iz lastnih nagibov ali je prišla pobuda od zunaj, so — kakor so jih naučili — vsi kot en mož odgovorili „iz lastnih nagibov“. Še hujše je bilo pri drugem vprašanju: „Ali ste se zavedali posledic te manifestacije?“ Odgovorili so: „Nismo se zavedali!“ In sicer samo komunisti, tisti, ki so pa bili od njih zapeljani, so odgovorili, da so se zavedali. To je dokaz, kako pošiljajo komunisti v nevarnost svoje zapeljane tovariše, sami pa se delajo nevedni in se za njimi skrivajo.

Daleč bomo prišli, če bodo vodili slovenski narod tisti, ki delajo iz lastnega nagiba, a se ne zavedajo posledic, ne vedo namreč, kaj delajo. Seveda smo mi to blamažo pri zapeljanih fantih izkoristili in od tedaj se komunisti niso upali več javno po razredih debatirati.

Navdušeno je Janez ob koncu referata povzel: „Tovariši! Veselimo se delnih uspehov, toda pomnimo: sovražnik je še zelo močan. Mi se hočemo boriti proti organiziranemu in največjemu sovražniku Cerkve in naroda — proti komunizmu. Tej borbi moramo posvetiti vse svoje moči.“

Tovariši! Ne bojmo se niti najhujšega. V boj gremo brez strahu z mirnim pogledom in odločno voljo! Toda za tak boj moramo biti tudi vsak trenutek pripravljeni! Bodimo torej v tej borbi čisti, kakor so čiste in svetle

zvezde na nebu. In kakor se one utrinjajo in ugašajo, tako bodo padali, če bo treba tudi borci za Kristusa in za narod! Mi gremo naprej, mi mladci, z zavestjo, da smo Bogu otroci, domovini sinovi, nikomur pa hlapci!

Naj živi protikomunistična borba!
Živi duh slovenski, bodi živ na veke!

Živel Kristus Kralj!“

Komunistična propaganda

Prvi bizoviški fantje so zaradi močne komunistične propagande odšli decembra 1941 v hribe, kjer so rdeči aktivizirali svoje šole. Prva žrtev je bil ljudskošolski Janezov tovariš Milan, ki omenja: „Vstopil sem med druge prijatelje in zapeljan, brez vsakega sovražstva do Janeza ali do drugih odšel v gozd, a sem se kmalu vrnil. Zmotilo me je, ko so družtveniki iz Polja kar drli k partizanom. Mislim sem si: „Če gredo pa gori tile, potem bo stvar že dobra.“ Janez pa je postal še bolj neustrašen, zaveden Slovenec, pravi vojak za vero in Boga. Drug delavec, ki je z Janezom pogosto pritrkaval v bizoviški cerkvi pripoveduje: „Ob prihodu „savojcev“ v deželo se je za Janeza začela težka doba. Zavedal se je, da se približuje boljševiska revolucija. Z vso silo je začel odvracati od te nevarnosti mladino. Zlasti v svojem prosvetnem okrožju. Zaradi tega so ga začeli domačini, ki so bili pod vplivom komunistične propagande, sovražiti. Spominjam se, kako sva sedela neko nedeljo na našem vrtu. Imela sva v mislih celotno savojsko vojsko. Pripovedoval mi je kakšna je, kaj delajo vojaki, kam zahajajo, s kom se družijo. Točno se spominjam, kako mi je omenjal, da ne gre niti očeta klicat v gostilno, če so oni notri. Dobil sem

vtis, da tudi on zastopa stališče proti okupatorju, nikdar pa nisem razumel v kakšnem smislu. Približala se je zima 1941/42. Meseca decembra sem odšel po zaslugi domače partizanske propagande v gozd. Od takrat sva se s pokojnim Janezom videla samo še pred njegovo smrtjo v maju 1942.“

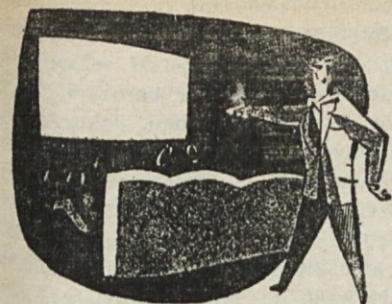
Za Francetom je bilo Janezu zelo hudo. Pri zvonjenju je bilo v zvoniku kar prazno, odkar ga ni bilo. Vedno bolj je spoznaval, kako je človek pri reševanju duš v okolju — celo najbližjih — brez moči, če Bog ne doda človekovi prizadevnosti svojega blagoslova. Mnogo je molil in žrtvoval zanj, da bi se čimprej streznil in vrnil.

Pavčičevi se spominjajo, kako je večkrat dejal: „Rad dam življenje. samo, da bi France prišel nazaj.“

Tudi Janeza je poskušal v decembru vaški terenec, komunistični odbornik, mizar (Bajtarjev) Bricelj France pridobiti, da bi odšel k partizanom. Bil je kot Svinjarjev Berto izšolan komunist, ki je obiskoval že razne komunistične tečaje. Ko sta se peljala nekega jutra skupaj v Ljubljano — Janez v šolo, on pa na delo — sta o tem mnogo debatirala. Kot edinemu vplivnemu študentu v vasi je Janezu obetal v hribih komandantsko mesto. Rdeči so upali, da bodo Janeza z obljubo zvalili v hribe in se ga tako na lahek način znebili. Ker je Janez delal precej previdno, so morda zares upali, da ga bodo še pridobili. Premalo so računali z Janezovo globoko nadnaravno usmerjenostjo.

„Gori ne bom jaz nikoli komendant,“ je govoril Janez. „Bom raje poveljnik tu med fanti, kjer vlada Kristus, njegova resnica in pravica.“

Ivan Korošec

Osmi filmski festival v Mar del Plati

Filmski festivali se premikajo po letnem času; najbolj jim prija poletna toplota — vendar vročine ne ljubijo in zato so skoraj vsi v letoviščih ob morjih ali pa v zdraviliščih v objemu hladnih gozdov ali pa pod visokimi gorami, kjer so vrhovi še poleti pod snegom. Oboje je prav in razumljivo: film je umetnost, kjer je borba med igralci, režiserji in publiko verjetno najbolj kruta. Vse se bori za naklonjenost, ljubezen, sočustvovanje; nazadnje se pa vse pomeša z zelo banalnimi čustvi spretnega impresarija ali trgovca; znal si je v najlepšem delu mesta zgraditi najbolj moderno kinodvorano, po najbolj izbranim okusu je opremil vežo, potem pa sedel v zamreženo kabinico, kjer visi tablica z napisom blagajna in kjer se potem trguje z vsem — izkaže se, da se danes da celo z umetnostjo mnogo iztržiti in zato: živeli filmski festivali — velesejmi vsega; vse se prodaja in kupuje in če se pri tem kdo spomni še umetnika — vsi mu verujejo, slava in čast mu na vekov veke.

Festivali so draga zadeva

Začelo se je v lepem francoskem sredozemskem mestecu Cannes in dolga

leta so samo tam presojali, kdo je v filmski umetnosti na prvem mestu. Ker je tam vse čudovito — od sonca na nebu do zadnje zakotne ulice ob sinjem obrežju, so se prvi festivali iztekali v dogodke pravljličnih razmerij; najlepšo pravljico pa je za vse človeštvo izbrala srečna roka žirije, ki je res proglašila najboljši film in nagradila najboljše igralce tistega Gospodovega leta, kajti tudi filmska umetnost spada v milostne roke božje previdnosti. Seveda je morala biti milost pogosto zelo v zadregi, ker so se potem iz najbolj pisanih razlogov festivali začeli množiti; skoraj je primanjkovalo pravih središč, kjer bi se moglo še soditi, kaj vse je bilo najboljše in zakaj...

Mar del Plata je padla na zemljevid festivalov bolj po slučaju kot po potrebi. Južna Amerika je morala biti vredna take prireditve in ker drugje ni bilo vsaj skromnih pogojev za tako prireditve, so se sedaj že osmič zaporedoma zbrali takoj po našem pustnem rajanju — takoj po karnevalu igralci, režiserji, libretisti in podjetniki v elegantnih hotelih ob oceanu, kamor je pot prinesla potem družbo najbolj kozmopolitskih umetnikov z vseh kontinentov.

Če so igralci in igravke morali paziti nase v novih okoliščinah, pa argentinski organizatorji niso bili brez težav, bolje rečeno, velikih sitnosti: čisto po križko so ga že v začetku polomili, ko še prvi dan festivala, to je 3. marca, niso vedeli, kdo vse bo član žirije... No, to so končno le uredili, bili pa so do zadnjega čisto iz sebe, ko niso vedeli, kdo bo kril stroške, ki niso bili majhni, ker se je govorilo o vsoti sedmih milijonov pesov... Žep, majhen kot je, se nazadnje že kako napolni; bolj hudo pa je bilo, da so nekateri filmski gostje morali biti ves čas v istih oblekah in — nekateri, ki so bolj na humor udarjeni — celo v istem spodnjem perilu. Argentinska carina je na Ezeizi po svoje delovala in gladko nekam izgubila nekaterim igravcem vso prtljago.

Toda vse to se v filmu prenese, zlasti še, ker se da iz tega napraviti sijajen film smešne vsebine in bi tako vlogo sijajno igral Buster Keaton — le škoda, da je pred nekaj tedni umrl.

In humor v filmu ni nikdar predrag — in v Mar del Plati ga je bilo v filmih na žalost bolj malo. Naš čas ni za humor — edini in največji vladar modernega humorja je v filmu Walter Disney, tega pa v Mar del Plato ni bilo.

Spet je vse zrlo na vzhod

Cannes je v Evropi in povrh še v Franciji. Zato je res razumljivo, da so tam pred leti filmom odkrivali globine po zakonitostih „novega vala“; sprožilo se je drugače, ko so med zahodnjake po Stalinovem izginotju smeli prihajati na festivale tudi oni iz Moskve in za njimi najbrž že mnogo boljše, tisti iz Varšave in Prage — nekaj jih

je tudi že v Beogradu in najbrž bi moral biti kdo izmed njih tudi v Ljubljani in tam okoli. Sovjetski režiserji na „novi val“ jegli z barokom, ki je slonel na ekspresionizmu, kakor ga je v film uvedel največji revolucionar filmske umetnosti — Eisenstein. Dasi je Moskva daleč in tam pod Stalinom evropskih filmov niso smeli gledati, kaj šele amerikske (zaradi njihove odsotnosti škoda ni bila velika); po neki pravljlični začaranosti so razkrili, kaj je v „novem valu“ na zahodu pravljličnega in kaj je v njihovem življenju monumentalnega. In sovjetski umetniki so iz Cannesa odnesli najboljše ocene za filme: Balada o vojaku in še za lepši ali močnejši film: Pesem divjih gosi... Zanimivo je, da so prejemale najboljše ocene v času, ko je prav blizu njih vdiral v Evropo ter slavil velike zmagave švedski film, dočim so bili filmi iz rok italijanskih mojstrov Fellinija, Viscontija in Antonionija bolj literarni v umevanju sodobnih problemov.

(Na vzhodu nam vsak dan vzhaja sonce in torej prihaja najbolj sveža in mlada luč ravno z vzhoda. To ni za nas prednost, ker nima človek pri tem pravnobene zasluge. Toda že nekaj let je na festivalih bilo vse radovedno, kaj bo prišlo od tam. Sicer se nad Moskvo spet vlega tema, zlasti po zadnjem procesu proti pisateljema Sinjavskemu in Danijelu, vendar so njihovi filmi še polni luči, ki žare, kakor mora vse žareti v vsakem pravem filmskem atelieru; če ne v Moskvi, pa v Varšavi ali Pragi. Vsekakor je v njihovih filmih mnogo slovanske nostalgije, domotožja, hrepenjenja; kadar pa človek hrepeni, mu ni mar, ali se ozira nazaj ali pa zre radovedno v bodočnost. Saj končno ne gre

nitni za vsebino — gre za afirmacijo svobode; ko umetnik v komunističnem svetu hrepeni na vse strani, samo v svetu hrepenenja najde pravo in čisto svobodo. In pa še to: hrepenenje je brez meje in je nalezljivo, torej morejo biti podobnega hrepenenja polni narodi in ljudstva po vsem svetu. Na koncu pa je možen skok še v humor, ko se more žrtev brezmejnega hrepenenja na filmskem platnu za ogrom hahljati neumnosti policiji, ki se trudi, da ga bo ujel v svoje paragrafe. Mirno mu lahko pokaže figo — in še dve povrh, če hoče.

„Živela republika“

Ali je zato čudno, da je prejel v Mar del Plati prvo nagrado češki film „Živela republika“ z vsebino iz časov ob vdoru sovjetskih vojska v Češkoslovaško v letu 1945, toda z vsebino, zgrajeno na borbi tradicije proti novemu redu — novi svet na vasi še v pretrgih očiščevanja se bori za svojo resnico.

Blizu prve nagrade so bili še drugi iz iste „republike“ na vzhodu (seveda gre le za „republiko duhov“): ruski film „Zadnji mesec v jeseni“ je zelo navdušil strogega buenosaireškega kritika, in je bil potem za najboljšega igralca proglašen nosivec glavne vloge Vadim Derbenev. Blizu je bil romunski film „V nedeljo ob šestih“.

Argentinski svet je elegično razpoložen in se umika analizi, kjer je le mogoče in zato so prodrli v ospredje filmi, ki podajajo analizo na epični način. Slovani v analizi nismo zagrizeni in smo močnejši, ko vsebino duše podajamo pliskovito.

Glavno problematiko sodobnosti pa je isti kritik našel v švedskem filmu

„Ogenj“; zanj bi glasoval, če bi bil prištet med člane visokega razsodišča. Toda Jaime Potenze spada že med sladokusce filmske umetnosti. Človeško sodobno vzeto je bolj značilno, da je prvo nagrado prejel film iz slovanskega sveta, ki je zlasti te tedne postal tako zanimiv v borbi za čistost idej. Borba se na filmskem platnu s posebnimi središtvji za prodor ideje in celo za zmago — slika na platnu, drvi za sliko, resnica se sproti lušči v še večjo resnico — vse pa se podi z biskovito naglico, kakor se danes lovi svet v neizmerni naglici in se pri tem zdi, da ga nikdo ne more več ujeti v svoje mreže; niti tisti, ki imajo v rokah atomske ali vodikove bombe, ker bo njuna usoda mogoče jutri že enaka pipcem, s katerim smo se smeli klati (igrati), ko smo bili še otroci.

Strah beži pred samim seboj

Res je hudo, kadar se klerik zveže s hudičem! Na festival v Mar del Plati je prišel tudi vodja Mednarodnega katoliškega urada za filmsko umetnost (Organisation Catholique Internationale du Ciné) abbé (Francozi kličejo tako duhovnika, kar pomeni po naše „oče“, ne pa opat, kakor se zgrešeno prevaja ne samo pri Slovencih, ampak tudi pri Argentincih) Jean M. Poitevin. Ko se je zelo pridno udeleževal vseh predstav in rad zahajal na simpozije (javne konference) z igralci in še lepšimi igralkami, so se povsod čudili njegovi heretični predrznosti — kaj več mu niso mogli očitati, ker je že mnogo čez kanično starost, še bolj pa zaradi skrivnosti, ki ni bila oprejemljiva samo na zunaj, ampak je bila zasidrana celo v zgodovino. Dobri abbé Jean nosi nam-

reč ravno tako ostro pristrženo brado, kot jo je petsto let pred njim nosil veliki francoski kardinal Richelieu, ki je v šestnajstem stoletju Francijo povezal z neverno Turčijo v borbi proti cesarju katoliške Avstrije. Pisatelj Belloc je kardinala v biografiji pustil v peklu ali vsaj tam blizu, prav zaradi povezave z neverniki... Neki kritik je celo vzkliknil: „Glejte ga, kardinal Richelieu prihaja...“, kar bi moglo iti sicer na račun duhovitosti; toda abbé Jean je zelo odkrit v besedah, v življenju pa znan asket, kakor se to spodobi sodobnemu modernemu duhovniku in to še tembolj za takega, ki mora vihteti orožje proti tolikim pobožnim dušam, ki se zgroze že tedaj, kađar samo zaslišijo besedo: film... Ko je podajal izjave, je rad priznal, kako se je bal, ko se bo srečaval s peklenščki na filmskem platnu... Toda danes je zelo srečen, ko je uvidel, koliko dobrega je film že storil in je tudi on s svojo katoliško filmsko revijo ustvaril toliko lepih pogojev za prodor sodobnega filma med tiste, ki še ne vedo, da satan brž zbeži pred tistim, ki se ga ne boji... Zahajal je v svet „satanovega“ kraljestva, pa zlasti pri Bergmanu odkrival, kako je možno satana zagrabit za vrat prav na polju umetnosti in mu zbiti oba roga, če ju

še ima... o čemer pa dobri abbé na polju filmske umetnosti seveda že zelo dvomi. Okoli sebe je zbral žirijo katoliških filmskih kritikov; radi so podarili svojo nagrado ameriškemu filmu „Življenje na niti“, ker je v njem najlepše pokazana ljubezen do revežev in bližnjega v zadregi — in na taki ljuvbnosti sloni vsaka, tudi filmska umetnost.

In da je res tako, se je videlo na koncu festivala. Filmski igravci ne kažejo samo ljubezni na platnu — srečno ali trpečo —, ampak ljubezen tudi zares žive. Zato so za konec festivala priredili veliko dobrodelno prireditev v hotelu Hermitage in sicer za žrtve poplav v porečju reke Paraná. Izkupiček je bil zelo velik, vsi so sodelovali, da so nabrali za reveže čim več — dva švedska igravca sta celo zapela argentinski tango (res bolj tiho, a zato še bolj pristrčno) in izid celega večera je bil tolikšen, da so se za dar „uboge vdove“ navdušili še natakarkji in vrgli v košare vse napitnine, vse v tujih valutah.

Tudi ta večer je osrečil mnogo sreč — kakor bodo oznanjali svojo srečo in nesrečo vsi filmi milijonom in milijonom tistih, ki v nesreči in trpljenju ne vidijo edine bodočnosti za naš svet.

Ruda Jurčec

Grški modrijan Diogen je razpel svoj šotor na trgu starih Aten in pritisnil ob vhodu napis: „Tu se prodaja modrost.“ Mimo pride premožen mož. Srčno se razvedri, ko vidi ta smešni napis. „Pojdi, pojdi tja“ — pravi svojemu služabniku — in reci, naj ti da za tri sestérce modrosti.“

Sluga stori, kakor naročeno. Diogen spravi denar in pravi: „Povej svojemu gospodarju tole: ‘Pri vseh svojih opraviilih misli na svoj konec!’“ Isti nauk je izražen tudi v latinskem stihu: Quidquid agis, prudenter agas — et respice finem! (Kar delaš, delaj po pameti, pa glej na konec!).

Ta izrek je bil možu tako všeč, da ga je dal z zlatimi črkami napisati nad vhodom lastne hiše.

Še
o
slovenskih
ljudskih
običajih

Starodavna hiša v Sloveniji

Največ ljudskih navad, običajev se je na Slovenskem ustalilo okrog Velikega tedna in Velike noči. Nekaterih teh navad niti nismo čutili kot slovenske običaje ampak pač kot cerkvene zapovedi in smo pri prihodu v tuji svet strmeli, da tega slovenskega ni tudi na Laškem ali v Argentini. Božjega groba v slovenskem, baročnem smislu z našlikanimi rimskimi vojaki nismo več srečali, nikjer niso Boga strašili in nikjer ni bilo tiste otroške neugnanosti kot pri raznašanju blagoslovljenega ognja na Veliko soboto preden se je zdanilo. Pa tudi resnične cerkvene zapovedi si je naš človek po svoje priredil, navadno poostril. Tako je cer-

kvena zapoved, da mora vsak katoličan ob velikonočnem času prejeti sveto obhajilo. Če se je spovedal že prej in ostal v milosti božji, bi recimo v postnem času s prejemom sv. obhajila zadostil cerkveni postavi. Toda v mnogih krajih je bil običaj, da je družinski poglavar, hišni oče zahteval pred delitvijo velikonočnega žegna zlasti od starejših sinov in od poslov, da so se morali izkazati s spovednim listkom, da so se baš v postu spovedali in ker je bil velikonočni čas za sprejem zakramentov podaljšan do Vnebohoda, bi tisti sin ali posel veljavno lahko izpolnil velikonočno dolžnost še več kot en mesec pozneje, a moral jo je na

Slovenskem še pred prazniki, sicer ni bil deležen velikonočnih telesnih dobrot. In gotovo je imela ta slovenska kmečka strogost svoj globok pomen.

Iz Kuretove knjige je razvidno, da se bo marsikatera velikonočna navada opustila tudi zaradi spremenjenih liturgičnih predpisov, dasi so ti spremenjeni predpisi gotovo umestni in v marsičem za vernike olajšujoči. A gotovo je prav, če prejmejo Slovenci „velikonočne“ zakramente tudi v tujini že pred glavnim praznikom, ki ga tako brez dvoma najbolj primerno posvetijo. To velja zlasti za Argentino, kjer je zadevni velikonočni čas nekam v mesec avgust raztegnjen.

V spisu v eni prejšnjih števil, kjer sem govoril o pasionskih procesijah in igrah in opozoril na hvalevreden dogodek, da so Adroguejci uprizorili tuči zgodbo o izgubljenem sinu, naj ob tej priložnosti opomnim, da je Niko Kuret J. 1934 priredil tekst škofjeloškega o. Romualda za todobno uporabo. Vsaj tam, kjer je dosti naših ljudi skupaj, uprizoritev tega dela ne bi bila tako nemogoča.

Igre s pirhi

Posebno pa ni nemogoče držati se necerkvenih velikonočnih običajev. Tu mislim predvsem na igre s pirhi, za katere je bil doma izbran Veliki ponedeljek. Veliki ponedeljek res ni več zapovedan praznik, a igre se lahko vršijo na nedeljo ali na prihodnjo, belo nedeljo. Takšne igre so za doraščajočo mladino vsekakor primernejše kot kakšen nogomet in podobno. So to predvsem turčanje, valinčanje in sekanje pirhov. Spominjam se, ko smo igrali v San Martinu Divjega lovca in eno teh

iger na odru pokazali, kako so potem fantiči to živahno posnemali. Pri turčanju se pirhi zadevajo in trkajo podobno kot pri bajinanju. Ozki vrh jajca se imenuje špica, široki peta. Komur se pirh ubije, ga izgubi. Poleg turčanja so bila v navadi še druga imena: na Gorenjskem strčanje, v Poljanski dolini pirhanje, turčanje je predvsem ziljski izraz, v Mežiški dolini tulčkanje, v Podjuni tarčanje, na Notranjskem trkanje, v Beli Krajini šterclanje. — Valinčanje ima ponekod drugačna imena, tako v Podjuni rolkanje, v ljubljanski okolici trkljanje. „Rolko“ naredijo iz tanke deščice. Po sredi deščice izrežejo žleb, na zgornjem koncu zrtajo luknjo, skozi katero pride dolček, ki se zasadi v zemljo, da je deščica primerno strma. Prvi igravec spusti po deščici jajce, takoj za njim drugi igravec. Če njegov pirh zadene prvega, je igro dobil in sta oba pirha njegova. Če ni zadel, spusti še tretji in nadaljnji igravec vsak svoj pirh. V Poljanski dolini položijo vstric dve štrenarici (gladki letvi za predena). Prvo jajce nadomestijo s „stavo“, kakšnim jabolkom, bobom ali podobnim. Če se naslednji pirh dotakne stave, je stava igravčeva. — Najbolj znano pa je bilo na Slovenskem sekanje pirhov. Na Notranjskem so se fantiči dogovorili, ali se seka „za prijete“, „za skriti“ ali „za skozi“. Za prijete je pomenilo, da mora novc lupino le toliko presekat, da v pirhu osti, za skriti je pomenilo, da se mora novc toliko v pirh zariti, da ga ni več videti, za skozi pomeni, da mora priti novc na drugi strani pirha ven. Kdor je te pogoje izpolnil, je bil pirh njegov, sicer ga je dobil drugi ali vodja igre. Pri sekanju se drži pirh v roki ali se

pa položi na tla ali kam drugam. Starejši ljudje vse te igre s pirhi še zdoma dobro pomnijo in bodo lahko fantiče naučili. Poleg pirhov zlasti za sekanje uporabljajo tudi pomaranče in jabolka. Za sekanje rabijo na Goriškem izraz pikanje, v Beneški Sloveniji jih pa ciljajo ali bijejo.

Igre za odraslo mladino

Sedaj, ko imajo izseljenci že v več krajih svoje folklorne skupine, ne bo težko obnoviti zlasti belokranjskih velikonočnih obrednih iger, kar zadeva zlasti odraslo mladino. To je najprej kolo. Kolo sicer ni kakšen praslovenski ples, ampak so ga že pred stoletji zanesli v Belo Krajino balkanski priseljenci. Se je pa koló hitro tudi pri Slovencih udomačilo. Kako udomačljivo je bilo kolo, kaže polpretekla doba, ko smo s Srbi in Hrvati prišli v skupno državo. Prvo, kar smo od Srbov prevzeli, je bilo spet kolo in na vsaki orlovski veselici je tvorilo kolo prehod iz resnega, telovadnega dela v zabavni del. Kolo je zadobilo v raznih krajih posebne, svojstvene oblike, tako v Starem trgu v Poljanah, v Metliki in v Črnomlju. Pri metliškem kolu ima važno vlogo vojarinka, nekakšna voditeljica plesa. Za kolom je prišel v Metliki na vrsto „most“. Nastopala sta dva zhora v parih, vsakega je spet vodila vojarinka. Prvi zbor je pojé vprašal:

Al' je kaj trden vaš must,

Preroža, roža prungárjena?

Drugi zbor je odgovoril:

To je kot kamen, kust,

Preroža, roža prungárjena.

Izmenično si sledi še mnogo vprašanj in odgovorov. Plesni korak in siceršnje figure mora seveda naučiti vo-

jarinka, voditeljica slovenske folklore. „Mostu“ so sledila „rešeta“, nekakšna izbira za zakon godnih sinov in hčera. Na vrsto so prišli „robčeci“, igra, ki je tudi drugod po Slovenskem znana, pod imenom V štirncu gledat. Naslednja točka je bil kurji boj, v katerem so se borili fantovski pari. Sklep teh velikonočnih iger je bil pa „turn“, kjer se je en par fantov vzel na ramena drugega para in se je ta turn pomikal. Kar je danes igra, je bil včasih obred. Učenjaki so sodili, da so te belokranjske igre ostanki nekdanjih žalnih obredov, ki so se šele z nastopom krščanstva spremenili v igre, le rešetca so bila nekoč menda svatovska igra. — Bolj znana kot metliška igra, so bile še podobne črnomeljske, dočim so v Starem trgu že precej pozabljene.

Pa ne samo v Beli Krajini, tudi drugje so imeli velikonočne igre, tako zlasti v železarskih krajih v Kropi, Kamni gorici in Železnikih. V Kropi so se navadno začele s „parengo“, igro z žogo ali „mežo“. Nadaljnje igre so bile cirkelj biti, jelena spuščati, nebeškance, kozo zbijati, trden most, lišica lovi, jime — jame, pód ta novmo cesarjem gor in dol, rihtarja biti, fižolčkati, kopo kuhati, ravbarji in žandarji. Podobno v bližnji Kamni gorici. V Železnikih pa med drugim žumra kitcati, kovter šivati, kloftavca, Jera truma, farba, zamorček. V Krškem so radi škarjice brusili in vrtec igrali. Nekateri teh iger bi lahko gg. učiteljice in učitelji v slovenskih šolskih tečajih naše otroke naučili, saj so se tudi doma mnoge, nekoč odraslim namenjene, „potočile“.

Tudi Ljubljana, ko je bila še dolga vas, je imela nekoč posebno igro na

velikonočni ponedeljek. Sprva se je vršila v Štepanji vasi, nato pa v neki gramozni jami za Sv. Krištofom, ki se je imenovala Turška jama. V jami se je zbrala množica mladeži, ki je predstavljala Turke. Po bregovih jame so se pa postavili meščani, ki so „Turke“ obmetavali z jabolki, pomarančami, pirhi, žemljami in raznimi slaščicami. Seveda so se otroci med krikom in vriščem ruvali, kdo bo več bomb zajel. Nekaj podobnega se je vršilo pri Sv. Roku nad šmarjem pri Jelišah.

Leteča procesija na Koroškem

Naj h koncu narodopisne pomladi navedemo še neko koroško posebnost, letečo procesijo na tri vrhe, tretji petek po veliki noči. Verniki iz slovenskega dela Koroške se na ta dan navsegodaj zberejo v cerkvi na 904 m visokem Krištofovem vrhu v hribovju Hrebelje, kjer jim bere duhovnik sv. mašo. Po maši jo na hitrico ucvrejo po bližnjicah proti štalénskemu vrhu (štalénski — Sv. Helénski), kamor je vsaj dve uri hitre hoje. Cerkev sv. Helene je še iz 13. stoletja. V novejšem času imenujejo ta vrh Magdalensberg in slovi po obširnih keltskih izkopaninah. Mnogi sodijo, da je bila tu prestolnica keltskih Noričanov. V cerkvi je spet sv. maša, nato pa se nadaljuje dirka na 1015 m visoki šenturhov vrh. Je to velika razdalja, treba najprej navzdol v dolino Glane. Na šenturhovem vrhu ni več nekdanje cerkve sv. Urha, pač pa pod njo v Poreči. V vseh treh cerkvah zajamejo leteči romarji blagoslovljeno vodo v stekleničke, med potjo si pa trgajo brinje, ki mu pravijo smolje, borove vejice, vrbje z mačieami in bru-

sníevje, ki mu pravijo žingraj. Procesija služi za ohranitev zdravja in dosede dobre letine, med potjo za to „žebrajo“ in temu služijo tudi zajeta blagoslovljena voda in odtrgane vejice astlinja.

O tej procesiji je že pred več kot sto leti pisal Matija Majar. Poleg Slovencev imajo takšno letečo procesijo tudi Nemci — tudi slovenska teče po večini po že ponemčenem ozemlju — a Nemci obiščejo štiri vrhove, poleg štalénskega in šenturhovega vrha še Göseberg in Lorenziberg. O nemških božjepotnikih pravijo poročila, da jih je bilo ok. l. 1800 do pettisoč, l. 1872 še 2568, l. 1911 samo še 280, pred zadnjo vojsko pa komaj 30.

Etnograf Josip Šašel sodi, da sega ta navada še v predslovenske čase. V spomin državne združitve so noriška plemena prirejala te obredne procesije. Slovenci so jih ob prihodu v Korotan obdržali in po pokristjanjenju pokatoličanili. Noriške procesije so bile posvečene „materi zemlji“. Šenturhov vrh je pravzaprav Krnska gora, kjer je bilo slovensko državno središče, cerkev so pa tam sezidali že l. 983. Uvedba starega praznika sulice in žebļev, s katerimi je bil Kristus na križ prabit, l. 1353, je nekdanjo pogansko šego krščansko opravičila in na tak praznik se tudi ni smelo delati. Kolikšna je še danes slovenska udeležba, ne morem reči. Pred zadnjo vojno, ko je g. svetnik Šašel o procesiji poročal, je bila še številna, udeleževali so se je predvsem Podjunci, deloma tudi Rožani, Ziljani pa skoraj ne, ker so bili preveč oddaljeni.

Marijan Marolt

SVETOVNE NOVICE

● Maristi v Južni Afriki

V mesecu aprilu so v Adis Abeba (Južna Afrika) z raznimi verskimi in kulturnimi prireditvami proslavili 100-letnico prihoda bratov maristov v deželo.

● Carigrad priznava

Carigrajski patriarhat je izročil avguštincu p. Alfonzu Mariji Mitnachtu iz Würzburga (Nemčija) spominsko svetinjo vsepravoslavnega zborovanja na otoku Rodosu v priznanje za njegove „neutrudljive napore in dragocene zasluge za delo v prid zbližanju in zedinjenju obeh Cerkva.“

● 13% Vietnincev je katoličanov

Južni Vietnam ima 14.183.924 prebivavcev, od teh je 1.427.118 katoličanov, to je 13,32%. V deželi je 1371 duhovnikov, to je en duhovnik na 1040 katoličanov in en duhovnik na 10.345 prebivavcev.

● Središče ekumenskih srečanj

Kard. Tisserant je v palači Odescalchi v Rimu, koncem decembra 1965 pravno ustanovil novo Središče za ekumenska srečanja. Ta odbor je bil ustanovljen na pobudo papeške okrožnice „Svojo Cerkev“.

● Janez Dobri — blaženi?

Vatikansko glasilo „L'Osservatore Romano“ (Rimski opazovavec) poroča, da je obredna kongregacija v Rimu do-

sljej prejela skoraj milijon prošenj za razglasitev papeža Janeza XXIII. za blaženega.

● Loreto 1965

Italijansko narodno svetišče v Loretu je leta 1965 obiskalo 7694 bolnikov, katere je spremljalo 8547 zdravnikov in bolničarjev.

● Pomoč v Amsterdamu

V tem mestu Holandije je bila ustanovljena mednarodna zveza podpornih ustanov različnih škofij z namenom, da bi vzporedili in povečali delavnost katoliške Cerkve v borbi proti lakoti in da bi priskočili na pomoč narodom v razvoju. Za predsednika je bil izvoljen kard. Alfrink.

● Pet daril

Med mašo, s katero je bil 8. decembra 1965 zaključen drugi vatikanski vesoljni cerkveni zbor, je pri darovanju sv. oče podaril pet denarnih nakazil petim škofom, predstavnikom petih delov sveta.

Papeško pomoč so prejeli: msgr. Gori, latinski patriarh v Jeruzalemu — za bolnišnico v Betlehemu (Palestina); kard. Caggiano, argentinski primas — za ustanovo „Malih Jezusovih bratov“ v Argentini (ustanovitelj je Charles de Foucauld); kard. Gracias, nadškof in kardinal v Bombayu — za širjenje katekizma in za poljedelsko izobrazbo južne Indije; msgr. Cordeiro, nadškof v

Carachi — za ustanovitev Caritas v Pakistanu; msgr. Ramousse, apostolski vikar v Phnom-Penh — za ustanovitev Caritas v Camboji.

● Vatikanski dnevnik v angleščini

Angleški škofje želijo, da bi naj vatikanski dnevnik „L'Osservatore Romano“ (Rimski opazovavec) izhajal tudi v angleškem jeziku.

● Kardinal Višinski v ZDA

Msgr. Krol, nadškof v Filadelfiji (ZDA) je v posebnem pastirskem pismu svojim vernikom naznanil, da bo letos prišel na obisk v Severno Ameriko poljski kardinal Višinski, ob priložnosti 1000-letnice pokristjanjenja Poljakov. Obiskal bo rojake v Chicagu, Detroitu in v Filadelfiji. (Op. ur. Kasneje je komunistična vlada ta obisk prepovedala.)

● Nad petdeset škofovskih konferenc na Poljskem

Poljski škofje so razposlali vabila za udeležbo na spominskih slovesnostih v Čenstohovi, ob 1000-letnici pokristjanjenja Poljske nad petdesetim škofovskim konferencam in posebej vsakemu škofu.

● Pravoslavno romanje za mir

Metropolit Filaret, primas ruske Cerkve je za leto 1966 napovedal vsepravoslavno romanje v Sveto deželo. „Že pol stoletja ni miru v svetu,“ pravi metropolit, „zato bodo pravoslavni vseh narodnosti in rodov romali v Sveto deželo, da bodo prosili za mir po vsem svetu.“ Na to romanje so posebej vabljeni patriarhi, nadškofje in škofje vseh pravoslavnih Cerkva po svetu.

● Katekizem na Madžarskem

Madžarski katehetski urad je po štetju ugotovil, da 15,4% učencev ljudskih šol in 0,3% gojencev srednjih šol

obiskuje pouk katekizma. Po teh številkah se je število prvih glede na leto 1964 zmanjšalo za 30,2%, pri dijakih pa za 0,35%.

● Rušenje v Vzhodni Nemčiji

Nad 200.000 otrok je v Vzhodni Nemčiji (pod komunizmom) vpisanih pri pouku „laiškega katekizma“, ki je priprava na „socialistični krst“.

● Redovnica je pridigala

Ob priložnosti narodnega evharističnega kongresa v Peruju, je v cerkvi v Huancayo pridigala redovna sestra za vse udeležence kongresa.

● Češke ječe

25 duhovnikov je še zaprtih v čeških komunističnih ječah (12 jezuitov, 3 kapucini in trije tajno posvečeni škofje). Ni znano točno število laikov, ki so zaprti zaradi verskega udejstvovanja.

● Pomoč privatnim šolam

Kljub velikemu nezadovoljstvu in nasprotovanju socialistov ter liberalnih strank, je vlada Ekvadorja sklenila podpirati zasebne šole, ki sprejemajo gojence brezplačno.

● Pet bratov je koncelebriralo

V Valenciji v Španiji je v zavetišču za onemogle istočasno maševalo pet bratov duhovnikov. Eden od njih je hišni kaplan zavetišča, ostali štirje bratje pa delujejo na drugih mestih.

● Pravice narodnih manjšin

Slovenski škofje so na koncilu večkrat predložili popravek besedila koncilskih odločb, da bi se pravice narodnih manjšin še bolj zaščitile. Hrvatski škofje so se jim pridružili in predloge tudi podpisali. Zadnji predlog so podprli celo nekateri afriški škofje, ki jih je k temu spodbudil skopjanski škof dr. Čekada.

NOVICE IZ SLOVENIJE

● **Nedeljske maše po ljubljanskih cerkvah.** V ljubljanskih cerkvah je vsako nedeljo sledeče število sv. maš. Stolnica — 10; Sv. Jakob — 7; Sv. Peter — 7; Marijino oznanjenje — 14; Srce — Jezusovo — 4; Trnovo — 5; Barje — 1; Rakovnik — 6; Uršulinke — 4; Vič — 5; Koseze — 4; Dravlje — 4; Šiška — 5; Sv. Ciril in Metod — 5; Sv. Križ — 5; Tomaževo — 1; Kodeljevo — 5; Moste — 5; Štepanja vas — 4; Št. Vid — 4; Ježica — 2; Stožice — 2; Šmarna gora — 1 ob 15. uri.

● **Mariborski škof dr. Držičnik** je govoril o nalogah, ki nam jih nalaga cerkveni zbor. Gotovo je na prvem mestu poslanstvo ljubezni. Svetu moramo povedati, da ima Kristus tudi zanj besede življenja. Seveda se moramo najprej sami duhovno prenoviti. K temu nam bo pomagalo sveto leto, ki bo v nekoliko skrajšani obliki trajalo od novega leta do binkošti.

● **Koprski škof dr. Janez Jenko** je v zahvalnem govoru predvsem poudarjal poslanstvo ljubezni in bratstva med vsemi ljudmi. Ob tem se je dotaknil tudi vprašanja zedinjenja z ločenimi brati. Omenil je tudi vse poslanice, ki jih je koncil naslovil raznim stanovom v sodobnem svetu.

● **Svetoletna romanja:** Svetoletne cerkve v ljubljanski nadškofiji so: stolnica, Šmartno pri Litiji, Kranj, Škofja

Loka, Nova Štifta, Novo mesto in Trebnje. K tem cerkvam romajo posamezne dekanije: Radovljica (6. marca), Vrhnika (27. marca), Ljubljana okolica (3. aprila), Zagorje, Višnja gora (17. aprila), Ljubljana mesto (1. maja), Cerknica, Črnomelj in Žužemberk (8. maja), Kamnik, Moravče (15. maja). Dekanija Litija je romala v Šmartno pri Litiji (27. februarja), Kranj je romal v kranjsko farno cerkev (13. marca), Škofja Loka v farno cerkev (20. marca). Dekaniji Ribnica in Kočevje sta romali k Novi štifti (24. aprila). Novo mesto in Leskovec sta se zbrali v novomeški farni cerkvi. Trebnje pa bo 22. maja zbrano v farni cerkvi.

● **Spored svetoletnih romanj** je bil v temle redu: Za uvod pesem. Kratek dekanov pozdrav. Pridiga med mašo. Maša s sodelovanjem. Po maši molitev za svetoletni odpustek, pete litanije Mater božje. Po molitvah kratka zahvala laika. Za sklep mogočna pesem.

● **Birmovanje v l. 1966.** Birma, združena s kanonično vizitacijo, bo letos „če bo Gospod hotel“ (Jak 4, 15), v dekanijah Vrhnika, Cerknica, Višnja gora, in Kočevje po naslednjem redu: Rakitna — 30 aprila; Preserje — 1. maja; Horjul — 2. maja; Št. Jošt nad Vrhniko — 2. maja; Rovte — 3. maja; Sv. Trije Kralji — 3. maja; Zaplana — 7. maja; Vrhnika — 8. maja; Borovnica — 15. maja; Hotedršica — 22. maja; Ljub-

ljana — 29. maja in 5. junija; Podlipa — 5. junija; Dolenji Logatec — 12. junija; Gorenji Logatec — 12. junija; Kočevje — 19. junija; Rakek — 26. junija; Unec — 26. junija; Višnja gora — 3. julija; Šmarje-Sap — 3. julija; Kopanj — 4. julija; Lipoglav — 4. julija; Grosuplje in št. Jurij — 10. julija; št. Vid pri Stični in Stična — 17. julija; Žalna — 22. julija; Polica — 22. julija; Cerknica in Begunje — 24. julija; Planina pri Rakeku in Sv. Trojica nad Cerknico — 31. julija; Bloke in Sv. Vid nad Cerknico — 7. avgusta; Fara in Osilnica — 14. avgusta; Grahovo — 15. avgusta; Stari trg in Babno polje — 21. avgusta; škofja Loka — 9. oktobra; Stara cerkev — 16. oktobra.

● **Nadškof dr. Josip Srebrnič** — 90. letnik. Na svečnico 1966 je dopolnil 90 let življenja dr. Josip Srebrnič, krški škof in naslovni nadškof. Rodil se je v Solkanu. Po gimnazijskih študijah v Gorici je odšel na dunajsko univerzo, kjer je z doktoratom končal filozofsko fakulteto kot zgodovinar. Nato je stopil v semenišče. Kot duhovnik je bil najprej profesor v semenišču v Gorici, po prvi svetovni vojni pa je bil poklican na bogoslovno fakulteto v Ljubljano. Leta 1923 je bil imenovan za krškega škofa. Nasledil je škofa Mahniča. Zadnja leta je trdno prikovan na bolniško posteljo.

● **Dekanija Črnomelj.** Arhidiakon: stolni kanonik: dr. Ivan Merlak; dekan: Andrej Ilc, žup. upravitelj v Podzemlju; Adlešiči (1080 duš) — žup. upravitelj: Ivan Štrus; Črnomelj (6000) — žup. vikar p. Alojzij Žabkar, Ot. Kaplan: Vinko Piber; Dragatuš (1200) —

žup. upravitelj: Leopold Lončarič; Metlika (3500) — žup. vikar: p. Pavel Verderber, O. T. Kaplan; Franc Kotar; Planina pri Črnomlju — soupravitelj p. dr. Vinko Bevk, O. T. v Semiču; Podzemelj (1800) — žup. upravitelj: Andrej Ilc; Preloha (601) — žup. upravitelj: Leopold Čampa; Radovica (520) — žup. upravitelj: Venčeslav Vrtačnik; Semič ((2981) — žup. upravitelj: p. dr. Vinko Bevk, O. T. Kaplan; Janez Ambročič; Sinji vrh (350) — soupravitelj: Franc Kastelic; Stari trg ob Kolpi (1905) — žup. upravitelj: Martin Gorše; Suhor (950) — žup. upravitelj: Vinko Šega; Vinica (1800) — žup. upravitelj Franc Kastelic.

● **Sprejem slovenskih škofov** — koncilskih očetov. 8. decembra je Pavel VI. zaključil vesoljni zbor. Škofje so se takoj podali v svoje škofije. Med temi so bili tudi vsi trije slovenski škofje: ljubljanski, mariborski in koprski. Ljudstvo je svoje nadpastirje sprejelo v stolnici. Po pozdravu generalnih vikarjev: dr. Leniča, dr. Meška in prošta Jurca so slovenski nadpastirji nagovorili zbrane vernike.

MOLITVENI NAMEN ZA MESECE MAJ

Splošni: da bi se med otroci in med mladino razširila pobožnost do presv. Evharistije in do Marije, Matere Cerkve.

Misijonski: za mir med novimi afriškimi narodi.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Molimo, da bi se tudi med našo mladino doma in po svetu razširila pobožnost do presv. Evharistije in do Marije, Matere Cerkve.

● **Ljubljanski nadškof dr. Jožef Pogacnik** se je v prisrčnih besedah zahvalil za sprejem. Povedal je, da se za nas koncil pravzaprav šele začneja. Veliko novega je prinesel, še večje perspektive nam je odprl. Na koncu je še povedal, kako je papež posebej sprejel jugoslovanske škofove in jih spodbujal k vneni. Tudi slovenskim vernikom je sporočil svojo naklonjenost in blagoslov. Naročil je, naj skrbimo za naš skromni verski tisk in zlasti za čim večje število duhovniških poklicev.

● **Svetoletni misijon v ljubljanski stolnici** je bil v skladu z naročilom apostolskega pisma „Čudoviti dogodek“ od 24. marca do 5. aprila pod geslom „Božje

ljudstvo v novem svetu“. To je bil obenem nekak pokoncilski misijon in je izhajal iz konstitucije „Cerkev v sodobnem svetu“. Namenjen je bil vernikom vse nadškofije.

● **„Presbyterium“ — zbor duhovnikov ljubljanske nadškofije.** Za člane pastoralnega sveta, ki ga odlok o pastirski službi škofov zelo priporoča, so bili imenovani: p. Polikarp Brolih, OFM, gvardijan; Melkior Golob, dekan v Škofji Loki; Jože Kvas, kanonik v Novem mestu; msgr. Anton Smerkolj, dekan v Zagorju; Pavel Uršič, žup. upravitelj v Srednji vasi v Bohinju; p. Verderber, OT, župnik vikar in prošt v Metliki; Mirko Žedjav. SDB. Pozneje bodo imenovani še drugi.

Rodinje: v sredi stiški opat Ašič in župnik ter pisatelj Janez Jalen

SLOVENC V SVETU

Slovenski izseljenski duhovniki v Zahodni Evropi

Anglija: Ignacij Kunstelj, Offley Rd. 62, London S. W. 9., England.

Avstrija: Janez Hafner, Theodor-Koerner str. 111, 8010 Graz, Austria. — P. Jože Podgornik, Canisiusgasse 16, 1090 Wien IX., Austria.

Belgija: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique. — Kazimir Gaberc, 19 rue Louis Empain, Marcinelle (Hainault), Belgique.

Francija: Nace Čretnik, 4 rue S. Fargeau, 75 Paris 20, France. — Ciril Lavrič in p. Vladimir Klemenčič, 7 rue Guttemberg, 75 Paris 15, France. — Stan-ko Kavalarič, 17 rue Claude Debussy, 62 Liévin (pas-de-Calais), France. — Anton Dejak, 33 rue de la Victoire, Aumetz (Moselle), France. — P. Jakob Vučina, 6 rue de France, Nice (A. M.), France.

Italija: Dr. Pavel Robič, via dei Colli 8, Roma, Italia.

Nemčija: Ciril Turk, 42 Oberhausen-Sterkrade, Mathildestrasse 18, Westdeutschland. — Ivan Ifko, 43 Essen-Altenessen, Schönefeldstrasse 36, Westdeutschland. — Dr. Franček Prijatelj, 68 Mannheim, Augusta Anlage 52, Westdeutschland. — Dr. Franc Felc, 7 Stuttgart-S, Kolbstr. 15/I., Westdeutschland. — Dr. Janez Zdešar, Schubertstr. 2/I., 8 München 15, Westdeutschland. — Franc šeškar, Zieblandstrasse 32/11 Rgb., 8 München 13, Westdeutschland.

Nizozemska: Vinko Žakelj, rue des Anglais 33, Liège, Belgique.

Švedska: Jože Flis, Erik Dahlbergsgatan 28, Malmö, Sweden.

Devetdesetletnica č. m. Terezije Hanželič

Bivša vrhovna predstojnica Kongregacije slovenskih šolskih sester č. m. Terezija Hanželič, je bila rojena 19. februarja 1876. Letošnjega februarja je obhajala svoj devetdeseti rojstni dan. Doma je iz Ormoža na Štajerskem. Po končanih študijah pri šolskih sestrah v Mariboru, je stopila v njihovo kongregacijo. Po noviciatu je bila nad 20 let v Marijanišču v Ljubljani kot učiteljica in kot voditeljica šole. V tej službi se je posebno odlikovala.

Med prvo svetovno vojno je veliko trpela. Po končani vojni je bila imenovana za vrhovno predstojnico slovenskih šolskih sester, ki so se osamosvojile od avstrijskih. Kot vrhovna predstojnica je ustanavljala nove redovne hiše v Sloveniji, na Hrvaškem, v Dalmaciji in drugje. Velik podpornik in prijatelj šolskih sester je bil dr. A. Korošec.

Še več kot med prvo je trpela med drugo svetovno vojno. Kmalu po oku-

paciji je najprej odšla na Primorsko in od tam v Rim. Tu je uredila središče slovenskih šolskih sester na via dei Colli 10, ki se je med begunstvom spremenilo v zatočišče beguncev. Dejansko so sestre v tem času stradale ter živele od miloščine premožnih, plemenitih rimskih družin. Po vojni je bila dvakrat kot vrhovna predstojnica v Severni in Južni Ameriki na obisku po redovnih hišah. Po vrnitvi v Rim je kupila hišo za novo središče kongregacije na via Farnesina. Osrednjo hišo kongregacije je dokončno uredila njena naslednica m. Terezija Vidan. Ona pa je ostala v tihoti na via dei Colli, kjer je sorazmerno še zdrava dočkala devetdeset let svojega življenja. Č. m. Tereziji Hanželič iskreno čestitamo in ji želimo zdravja in blagoslova v naslednjih letih!

Združene države Sev. Amerike

• **V župniji sv. Barbare v Bridgeville** so Slovenci z velikim veseljem sprejeli Jožeta Cvečbarja kot svojega novega župnika. Po tridesetih letih so spet dobiili slovenskega župnika. Župniki

sv. Barbare je pred dobrimi 70. leti ustanovil župnik Zalokar. Pozneje se je v njej naselilo še več drugih narodnostnih skupin in je sedaj mešana župnija.

• **Prve slovenske naselbine v ZDA** so stare 100 let. To so slovenske naselbine pri Sv. Štefanu v gozdu in pri Sv. Antonu v Kraitownu v Minnesoti. V te kraje so se pred sto leti naselili rojaki iz blejskega kota ter iz raznih dojenjskih krajev.

Avstralija

• **Gradnja slovenske cerkve sv. Cirila in Metoda** napreduje. Graditev cerkve rojaki podpirajo z denarnimi prispevki in s prostovoljnimi delom.

• **V Avstraliji delujejo sedaj med slovenskimi rojaki štirje slovenski duhovniki** in sicer: p. Bernard Ambrožič, p. Bazilij Valentin, p. Valerijan Jenko 'n dr. Ivan Mikula.

• **Za namestnika postulatorja za Slomškovo beatifikacijo** je določen za Avstralijo p. Valerijan Jenko, slovenski frančiškan v Paddingtonu, N. S. W. *

Slovenski izseljenski duhovniki iz Zahodne Evrope na seji

● V Baragovem domu v Melbournu je bilo pri janski božični polnočnici nad 800 Slovencev.

● V Melbournu, kjer deluje v dušnem pastirstvu p. Bazilij in kjer gradi tudi slovensko cerkev sv. Cirila in Metoda, bodo imele kmalu svojo postojanko tudi slovenske šolske sestre. V bližini nove slovenske cerkve imajo že kupljeno prostorno hišo.

Kanada

● Župnija Brezmadežne v Torontu šteje sedaj 250 družin in 1160 duš. V letu 1965 se je povečala za 48 družin in za 296 duš. Za proslavo 5-letnice blagoslovitve cerkve je bil farni misijon od 30. marca do 6. aprila. Vodil ga je jezuit Janez Sodja, ki deluje med Rusi vzhodnega obreda v Muenchenu. Misionar je brat urednika Božje besede, lazarista Jožeta Sodje CM.

● Nekaj podatkov iz župnije Marije Pomagaj. V letu 1965 je bilo v župniji 49 prvoobhajancev, birmancev pa 52. V katoliško osnovno šolo je hodilo 305 otrok, v državno pa 65. Katoliške srednje šole je obiskovalo 82 dijakov, državne pa 11. Krstov je bilo lani v tej fari 126, porok 34, smrti pa 8. Med temi je brat Ciril, lazarist, ki so ga prepeljali iz Montreala. — Blagoslovitev novega župnišča je bila 12. februarja. Blagoslovitvene obrede je opravil superior lazaristov v Kanadi Janez Kopač CM.

Čile

● Med slovenskimi duhovniki v Čilu je tudi dr. Anton Trdan. Deluje že 17

let v škofiji Rancagua. Najprej je bil šest let stolni vikar, nato je enajst let pastiroval na duhovniji v Aculeo. Pred nekaj meseci pa je bil imenovan za župnika v Graneros. Faro je prevzel zadnjo nedeljo v februarju. Nova župnija je zelo obširna in šteje dvanajst tisoč duš. Za stolnico je ena prvih farar v škofiji. Dr. Trdanu čestitamo in želimo uspehov! Njegov naslov je: Dr. Anton Trdan, Parroquia, Graneros, Casilla 50, Chile.

Novi katekizmi za osnovne šole (Gorica). Katoliško tiskovno društvo v Gorici je izdalo nove katekizme za 3., 4. in 5. razred osnovnih šol. Katekizmi so povzeti po besedilu, ki so ga slovenski škofje odobrili za pouk verouka v osnovnih šolah. So bogato ponazorjeni s slikami, poleg vprašanj in odgovorov vsebujejo kratke razlage, ki se opirajo na svetopisemske dogodke, nauk za življenje in predloge za domače naloge.

Otroški vrtci na Goriškem. Na Goriškem obiskuje slovenske otroške vrtce skupaj 180 otrok. Vrtci so začeli z delom 1. oktobra v devetih skupinah.

Zavod „Contavalle“ bo dobil nov sedež (Gorica). Doslej je bil sedež zavoda na gradu. 29. oktobra 1965 je goriški nadškof msgr. Pangrazio blagoslovil temeljni kamen nove zgradbe ob navzočnosti oblasti, redovnic in gojenk zavoda ter drugega občinstva. Gradbeni prostor, ki meri 15.027 kv. metrov, je zaslužni ustanovi podarila goriška občina, ki je ves ta prostor odkupila za ceno 14.606.400 lir.

med nami v Argentini

Mesec marec in čas do velikega tedna sta polna novic med nami. Naj vsaj nekatere, bolj pomembne iz našega verskega in kulturno-vzgojnega pomena, tu na kratko omenimo.

● **Mladinske duhovne vaje.** Adventni in postni čas sta v Argentini čas duhovnih vaj. V adventu, kot smo že poročali, so bile duhovne vaje za moške in žene. Udeležba je bila prav zadovoljiva, saj jih je prišlo 200 po številu. V postnem času pa so jih imele najprej dekleta, stara nad 18 let. Imele so jih v zavodu „San Vicente“ v Buenos Airesu. Udeležilo se jih je 36. Dekleta, stara manj kot 18 let pa so imela duhovno obnovo v škofovem zavodu v Adrogeju. Bila je v nedeljo, 6. marca. Udeležilo se je je 84 deklet. Fantje nad 18. letom se bodo zbrali k duhovnim vajam v soboto in v nedeljo, 26. in

27. marca tudi v škofovem zavodu v Adrogeju. Mlajši fantje pa bodo imeli duhovno obnovo na cvetno nedeljo. Vse mladinske duhovne vaje in obnove je letos vodil g. župnik Janez Langus.

● **Pričetek slovenske šole.** V nedeljo, 6. marca je bila v Slovenski hiši v Buenos Airesu otvoritvena sv. maša. Udeležili so se je številni otroci slovenskih šolskih tečajev, njihovi starši in prijatelji mladine.

Sv. mašo je daroval g. msgr. Anton Orehar. Med mašo je imel pridigo, v kateri je pokazal pomen in vrednost slovenske šole ter naše dolžnosti do nje. Petje je na harmoniju spremljal g. Štefan Drenšek. Skoraj vsi navzoči so pristopili k obhajilni mizi.

Po sv. daritvi je nastopil orkester šolskih otrok iz San Martina in pevski zbor pod vodstvom g. Borisa Pavšerja.

Takoj po nedelji pa se je pričel v slovenskih tečajih pouk. Ta je v tehle krajih: Adrogué, Berazategui, Bariloche, Buenos Aires, Carapachay, Hurlingham, Mendoza, Miramar, Morón, Ramos Mejía, San Justo, San Martín, San Miguel, Slovenska vas, Transradio. Vseh otrok je okrog 700 po številu.

● **Slovenski srednješolski tečaj v Slovenski hiši v Buenos Airesu.** V soboto, 26. marca je bila pričetna sv. maša slovenskega srednješolskega tečaja. Daroval jo je g. msgr. Anton Orehar v spomin g. Tomaža Kralja, ki je bil član profesorskega zbora. Pričetek pouka pa je bil v soboto, 2. aprila. V preteklem letu so bili najboljši učenci: Terezka Prijatelj, 4. letnik; Simonka Rajer, 3. letnik; Jože Mele, 2. letnik; Andrej Stanovnik, 1. letnik. Profesorski zbor

šteje devet učnih moči, dijakov in dijakinj pa je šestdeset, največ v prvem letniku. Tečaj vodi g. Marko Kremžar.

● **Velikonočne duhovne obnove.** Na veliko noč smo se pripravili z duhovnimi obnovami. Bile so na devetih krajih. V Berazateguiju jo je vodil g. Jurij Rode, v Floridi in Carapachayu gg.: svetnik Alojzij Komerlj, Matija Borštnar in msgr. Anton Orehar, na Ezeizi g. msgr. Anton Orehar; zarojake iz Hurlingham in Villa Tesei g. dekan Ciril Milavec, v Moronu g. dr. Filip Žakelj, v Ramos Mejiji gg. prelat Franc Novak in Janez Kalan, v San Justu g. župnik Albin Avguštin, v San Martinu g. msgr. Anton Orehar, v Slovenski vasi gg. lazaristi.

● **Občni zbor Slovenske fantovske zveze.** V nedeljo, 20. marca je bil v Slovenski hiši v Buenos Airesu zvezni občni zbor Slovenske fantovske zveze. Na občni zbor so poslali svoje delegate odseki Mendoza, Slovenska vas, Morón, Ramos Mejía, San Justo, Carapachay in San Martín. Novemu odboru predseduje tudi letos Jernej Dobovšek, študent buenosaireške univerze. Ostali odborniki so Janez Čeč, Janez Zorec, Jože Šenk, Franc Sušnik in Jurij Seršen.

● **Letno zborovanje Katoliške akcije.** Kot vrsto let — tako je bilo tudi letos v mesecu marcu, ob pričetku delovnega leta, letno zborovanje članic in članov Katoliške akcije. Osrednja točka zborovanja je bil referat o dekretu, ki ga je izdal Vatikanski cerkveni zbor glede laičnega apostolata. Po uspešnem zborovanju je bila v dvorani Slovenske hiše skupna sv. maša.

● **Dvesto sedemindvajset deklet in fantov na duhovnih vajah.** V soboto, 26.

in v nedeljo 27. februarja ter v nedeljo, 6. marca so naša dekleta imela duhovne vaje. V prvem tečaju, katerega so se udeležila dekleta nad 18. letom starosti, jih je bilo 36, v drugem — pod 18. letom starosti — pa jih je bilo 84. Fantje, nad 18. letom so se zbrali k duhovnim vajam v soboto in v nedeljo, 26 in 27. marca. Bilo jih je 34. Naslednjo nedeljo, 3. aprila ja je bilo zbranih 63 fantov pri duhovni obnovi — starih pod 18 let. Od teh je bilo 34 zunanjih in 29 gojencev Rožmanovega zavoda. Vse tečaje duhovnih vaj za mladino je letos uspešno vodil g. župnik Janez Langus.

● **Štipendije za gojence škofovega Zavoda v Adrogué.** Za nekatere dobre gojence škofovega zavoda v Argentini, ki so potrebni podpore, želimo ustanoviti za leto 1966 sedem štipendij, ki nam bi jih prispevali slovenski dobrotniki po svetu.

Štipendije so posvečene spominu pokojnih oseb iz te ustanove:

1. Škofa dr. Gregorija Rožmana
2. Delegata p. Antona Prešerna S.J.
3. Rektorja prelata dr. Al. Odarja
4. Profesorja dr. Ivana Ahčina.
5. Gojenca Tomaža Kralja (se je ponesrečil v Andih).
6. Gojenca Božidarja Vivoda (se je ponesrečil v Andih).
7. Gojenca Marka Škulja (se je ponesrečil v reki).

Vsaka štipendija znaša mesečno 3000 arg. pesov (25 am. dol. zunaj Argent

tine), skozi deset mesecev, od marca do decembra tukajšnjega šolskega leta. Plačati jo more en sam dobrotnik ali več dobrotnikov skupaj; plačevati se more posamezne mesece ali enkrat za več mesecev a'li celo leto skupaj. Najmanjši prispevek dobrotnika-štipendista iznaša mesečno v Argentini 300 pesov (2 am. dol. zunaj Argentine), deset mesecev, kar letno zneso 3000 pesov (20 am. dol. zunaj Argentine).

Prosimo plemenite dobrotnike, da se odzovejo. Z združenimi močmi podprimo našo učečo se mladino, med njimi nove duhovniške poklice!

Vodstvo zavoda

© Naš rojak, č. g. Anton Rant je v kasteljanskem jeziku napisal knjigo: „Kristus v naši zgodovini“. V treh delih kaže človeka v okviru božjega zveličavnega načrta. Kakšen je bil človek v jutru stvarjenja in stanju nedolžnosti. Kakšen je po grehu in po Kristusu odrešen in kakšen bo v poveličanju v nebesih.

Zgoščeno podaja to človeško zgodovino, a zelo pregledno in nazorno. Knjigo krasijo sorazmerno dosti fotografij in nekaj črtežev. Priložena je barvana priloga, ki podaja kratek pregled vse obravnavane stvarine.

Naslonjen na okrožnico Pavla VI. „Ecclesiam suam“, določi namen knjige: da študiramo in premišljujemo božji zveličavni načrt, da se zavemo svojega mesta in poslanstva v njem kot člani Kristusovega skrivnostnega telesa.

Knjiga bo dobro služila tudi slovenskim katehetom in učiteljem, pa splošno vsem, zato jo priporočamo. Naslov: p. Antonio Rant, SDB: „Cristo en nuestra historia“, Editorial Don Bosco — Don Bosco 4053, Buenos Aires.

A. O.

V tej številki smo zaradi pomanjkanja prostora izpustili dva izredno zanimiva članka: „Lemenatarji“ in „Spomini poročevalci iz Kristusovih časov“. Oboje bo prinesla majska številka.

POVERJENIKI:

Argentina:

Dužnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak
6019 Glass Ave.
Cleveland, Ohio, U. S. A.

Slovenska pisarna
Baragov dom
6304 St. Clair Ave.
Cleveland 3, Ohio, U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
mejljo (razen Uruguaya)
1200 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;
za Avstrijo 95 šillingov
za Italijo 2.000 lir;
drugod
protivrednost dolarja.

KJE JE KAJ

Poslanica za prvi maj	257
Koncil: božje ljudstvo in ljudje v svetu	25
Vatikanski ogleduh	262
Ti pričakujejo naše ljubezni	264
Evharistija in naše vstajenje	269
Iz dnevnika Janeza XXIII.	272
Obisk	275
Bratovsko opominjanje	284
V družini	287
Malenkosti so, ki osrečujejo	287
In slovenska šola	288
Veselega darovavca Bog ljubi	289
Družinski prazniki	290
Za mladino	291
Anketa: izbira poklica	291
Dnevnik Ane Marije	295
Za dobro voljo	297
Podrti viharnik	298
Osmi filmski festival v Mar del Plati	301
Še o slovenskih ljudskih običajih	305
Svetovne novice	309
Novice iz Slovenije	311
Molitveni namen	312
Slovenci v svetu	314
Med nami v Argentini	316

LETO XXXIII.

Štev. 5

MAJ 1966

**PROSIMO PORAVNAJTE
NAROČNINO!**

Nakazila na naslov:
Antonio Orehar
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires, Argentina

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr.
Anton Orehar); urejujejo dr. Al. Stare, dr. Br. Rozman in
Jurij Reda. Editor resp.: Msgr. Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 843.966

Fiska Vilke S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

- Druga stran platnic: rojstna hiša nadškofa dr. Jegliča na Gorenjskem
- Zgoraj: Tako se pripravljajo za romanje v maju

Ovitek: stud arh. Jure Vombergar

